

ಕರಾವಂಜಿ

Karavangi

ಜೂಲೈ
೧೯೫೮

ಸಂಪಾದಕರು
ಶ್ರೀ || ರಾ. ||

ಬರಹಗಾರರು

ಶ್ರೀ|| ಬಚ್ಚ
ಶ್ರೀ|| ಪುಟ್ಟಾಳಿ
ಶ್ರೀ|| ರಾಮ
ಶ್ರೀ|| ಅ. ರಾ. ಸೇ.
ಶ್ರೀ ಕಾಮತ್
ಶ್ರೀಮತಿ ಸುನಂದಮ್ಮ
ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಥ
ಶ್ರೀ ಕಸ್ತೂರಿ
ಶ್ರೀ|| ಕುಮಾರ್
ಶ್ರೀ|| ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್

ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ

ಬಹುಪ್ರತಿ
ಕವರುನಾಲ್ಕು

ತಳವಗಯ ಮಾನಪತ್ರಕ

For 3 way Beauty Treatment....

RAJA
SNOW

AMLA HAIR OIL , KASTURI SOAP

MANYAM & CO. BANGALORE MADRAS MADURAI BOMBAY

FAS

...ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ
ನಂಬಲರ್ಹವಾದ...

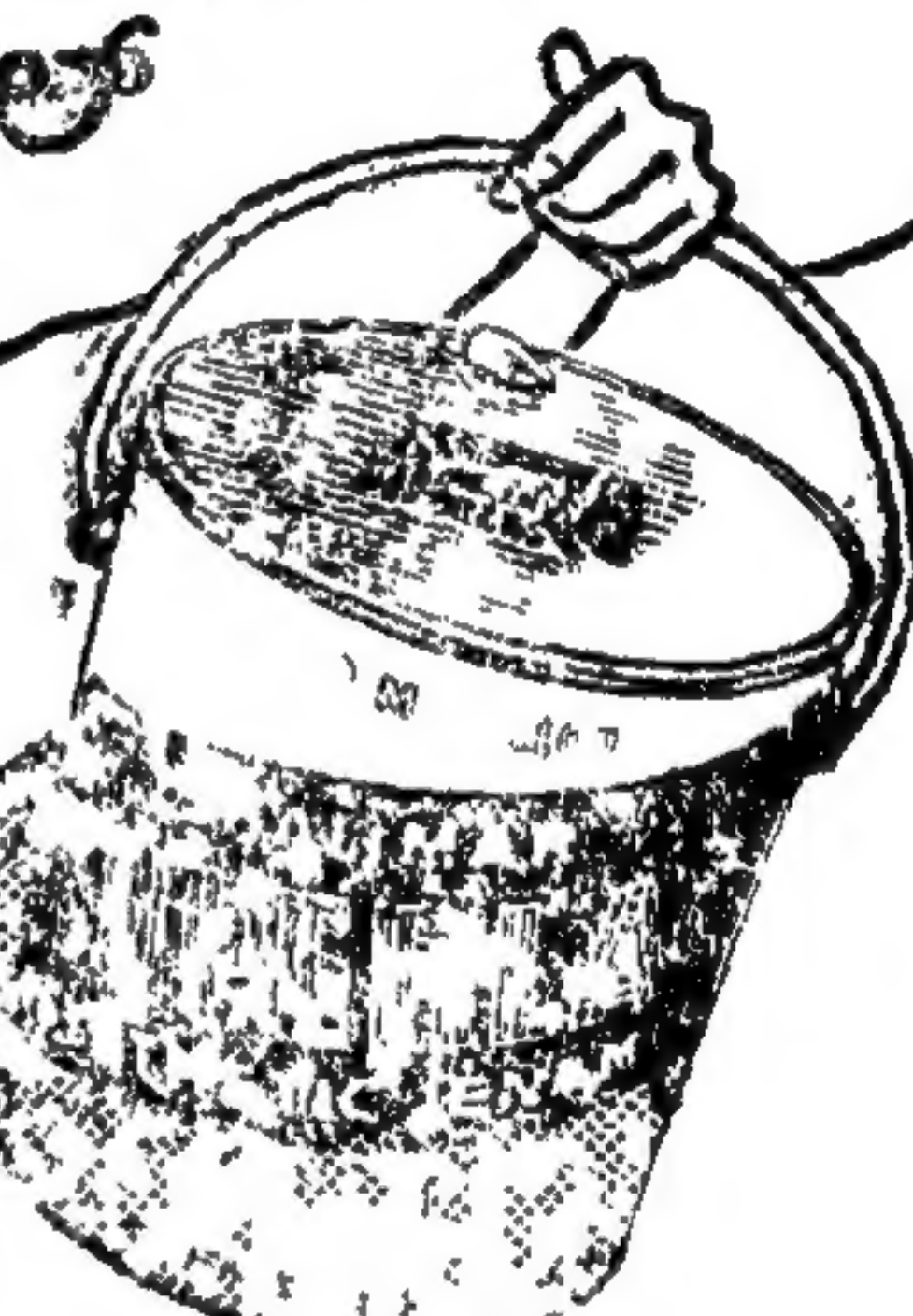
...ನೋಡಲು
ಲಂದವಾಗಿರ
ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ...

...ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ
ಮತ್ತು ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ
ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾದಲ್ಲಿ...

...ಬಣ್ಣಗಳು
ಮಿರುಗುತ್ತಿರಬೇಕಾದಲ್ಲಿ...

...ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ,
ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಉತ್ತರ
ಪಾಲಿಮರ್ ಸೂಪರ್‌ಲ್ಯಾಕ್
...ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಿಂಥೆಟಿಕ್
ಎನಾಮೆಲ್

SPW 293 R

ಬಾರಿಬಾರಿ ಹೊಳೆದರೂ ಬಹಳ
ವಾಗಿ ಧಳಧಳಿಸುವಂಥ ಇದನ್ನು
ಬ್ರಶ್ಚಿನಿಂದ ಬಳಿಯಬಹುದು,
ಸ್ಪ್ರೇ ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ
ಮುಳುಗಿಸಿ ಹಚ್ಚಬಹುದು.
ಒಂದುಬಣ್ಣ ಇನ್ನೊಂದುಬಣ್ಣ
ಮೊದಲೆ ಕಲಗಿಸಬಹುದು.

ಒಂದು ಗೆಲನ್ ಪೆಂಟಿಂಗ್ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದು
ಯಾವ ಮೇಲ್ಮೈಗೂ—ಒಳಭಾಗಕ್ಕೂ ಯಾ ಹೊರಭಾಗಕ್ಕೂ—ಬಳಿಯಬಹುದು.

SHALIMAR PAINT, COLOUR & VARNISH CO., PRIVATE LTD.,
CALCUTTA • BOMBAY • MADRAS • NEW DELHI • KANPUR

ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚೆಗೂ ವನ್ಯಮೃಗಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಭೀಕರ ಕಾನನದಲ್ಲಿ
ಕಾದಾಡಿ ಮೆರೆದ ವೀರನ ಕಥೆ.

ಜುಲೈ
ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರದರ್ಶನ

ತೃಪ್ತದೇ
ನಂದಿರ.
ಸ್ವಾಹಿಯಾ
ಯೆ ಪಾಹಿನಿ

For Bookings in Mysore State please Contact

VIJAYA PICTURES CIRCUIT

181-6th CROSS ROAD, :: GANDHINA AR, BANGALORE-9.

ಸಂಪುಟ ೧೮

ಜುಲೈ ೧೯೫೮

ಸಂಚಿಕೆ ೪

ಕುಹಕಿಡಿಗಳು

ನೆಹ್ರೂರವರು ಧರಿಸುವ ಕೆಂಪು ರೋಜಾ ಹೂವು ದಿನಾಗಲೂ ಕೇರಳದಿಂದ ಕಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಸುದ್ದಿಯು ನಿರಾಧಾರವಾದದ್ದು.

*

*

*

ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಮುಷ್ಕರ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯ್ತಂತೆ—

—ನಮ್ಮೂರಿನ ಬೀದಿ ಹಾದಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ—ಇಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಮುಷ್ಕರ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತೆ ? ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ಸಹಜ !

*

*

*

ಜಟ್ಟಿಯ ಸಹಗರುಡಿಯವರು, ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟು ಹಾಕಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರಂತೆ—ಸಲ್ವಿಯನ್ನೂ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.

*

*

*

ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನವು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ಕಾರಣ, ಹುರಿಗಳು ತಯಾರಕರು ರಜೆಗಾಗಿ ತಂತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವರಂತೆ—

*

*

*

*

ಮೌತ್ಸೈಟುಂಗರವರು ಖುದ್ದಾಗಿ ಅಣಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರಂತೆ.

—ನಮ್ಮ ಮುಖಂಡರು ಇದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅಣಕಟ್ಟಿನ ಭವಿಷ್ಯ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ ! ಅಲ್ಲವೇ ?

* * * *

ಸಚಿವ ಮಂಡಳದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ. ಹಲವಾರು ಸಚಿವರು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿ ಹೋಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ.

—ಹೌದು ! ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು ! ನಮ್ಮ ಹೆಸುವನ್ನೂ ಇನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಆಟ್ಟಬೇಕು ಸುನಾರು ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿದೆ.

* * * *

ತಬಲದ ಕಂಪೆನಿಯು ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದಿತು.

ಷೇರ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವರದಿ—

—ತಯಾರಿಸಿದ ಮಾಲಿನಂತೇನೆ !

* * * *

ನೆಹ್ರೂಜೀಯವರ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಾಗದಿರಲಿ ಎಂದು ನಾಗಾ ಜನರು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ಸುಳ್ಳಂತೆ.

—ಅವರಿಗೆ ಆಯುಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ನೆರೆರಾಜ್ಯದವರು ಕಳಿಸಿತ್ತಿಲ್ಲವಂತೆ.

* * * *

ತಂತಿ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಂಪುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಸೌಲಭ್ಯ. (ಪತ್ರಿಕಾ ಸುದ್ದಿ)

—ತಂತಿಗಿಂತ ಕಾಗದ ವೇಗ ಎಂಬ ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲೋಸುಗವೇ ?

* * * *

ಬಂದರ ಮುಷ್ಕರಕಾರರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ದಿನಗೂಲಿ ಆರು ರೂಪಾಯಂತೆ.

—ಅಯ್ಯೋ ಮುಷ್ಕರ ನಿಂತು ಹೋಯಿತಲ್ಲ ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಸೇರಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲ ಎಂದು ಪದವೀಧರ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರುಗಳು ಲಬೋ ಲಬೋ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.

* * * *

ಪೊನ್ನೆ ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿದ ಅಮಾನುಷ ಶಬ್ದವು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದ ಲೋಟಾರಿನಿಂದಾದದ್ದು ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆವಲ್ಲ.

—ಅಲ್ಲವಂತೆ. ನವ್ಯಸಂಗೀತದ ಪ್ರಯೋಗವಂತೆ !!

ಉರಿಗಾಳು

ತಾನು ಮಾಡುವ ಹಿಂಸೆಯ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ, ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯುವವನು ತನ್ನ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಜರುಗಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಲೇಖನ) ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮ. ಅಂದರೆ, ಗೊರಕೆ.

*

*

*

ದೇಹದ ಲವಣಾಂಶವನ್ನು ಮೂಗಿನ ಮೂಲಕ ಹೊರದೂಡುತ್ತಾವಂತೆ, ಹಲವು ಪಕ್ಷಿ ವೃಗಾದಿಗಳು.....ದೇಹದ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ಹೊರಪಡಿಸಲು ಮೂಗೇ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರ, ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗೇ.

*

*

*

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು.....ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇತರರ ಕಿವಿಗಳೆಲ್ಲ ಆ ಗೋಳೇಕೆ ?

*

*

*

ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಅರ್ಹತೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಹಂಚಿ ಲಾಗುವುದು.....ಯಾವ ಸೀಟಿನಮೇಲೆ ಕೂತು, ಶಿಫಾಸು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೋ, ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ, ಅದೇ ಅರ್ಹತೆ.

“ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲೂ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಿವೆ ; ಒಂದು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳದು ; ಇನ್ನೊಂದು”ಎಂದರು, ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು.....ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು ಯಾವುದು ಅಂತ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ, ತಮ್ಮದು.

*

*

*

ಈ ಊರಿನ ಪುರಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿಗೆ ಶ್ರೀ.....ಇಂದು ಸಂಜೆ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು. (ವರದಿ) ಸರಿ ! ಇನ್ನು ನಾಳೆಯಿಂದ ತಂಟಿತಕರಾರು ವಾಕ್ ಟೀಟಾಗಳ ಸುರಿಮಳೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ ಆ ಮಾರಾಯರಿಗೆ.

*

*

*

ಬನಾರಸ್ ಹಿಂದೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೋಮುವಾರು ವಿಷ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಷ, ಒಳಕಾಳಗಗಳ ವಿಷ, ಇವು ಹರಡಿದವೆ; ಇತರೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ ನಿಲಯಗಳು ಇದರಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಪಾಠ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ (ಭಾಷಣ).... ...ಆಗಲೇ, ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ, ಪಾಠ ಕಲಿಸಿದಾರೆ.

—ಅಲಿಸ್ ವೇದಿಂಗ್‌ಟನ್ ಎಂಬಾಕೆ ಎಷ್ಟತ್ತಿರಡು ಗಂಟೆ ಮೂರು ನಿಮಿಷಗಳ ಸತತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದಳಂತೆ.....ಅವಳು ಬದುಕಿದ್ದದ್ದು ಅಷ್ಟೇ ಕಾಲವೇನು, ಹಾಗಾದರೆ ?

* * *

ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆಂದೇ ಓರ್ವ ಸಚಿವ ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು (ಲೇಖನ) ಹೌದು ! ಕ್ರೀಡಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಷ್ಕರ ಉಪವಾಸವ್ರತ ಮೆರವಣಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಾವುಟ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ.

* * *

ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕಾಣಿಸತೊಡಗಿದೆ (ವರದಿ) ಬಂತು ಗ್ರಹಚಾರ !

* * *

ಮಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದೆಂದರೆ ಜನಾಹರಲಾಲರಿಗೆ ಟಾನಿಕ್ ಸೇವಿಸಿಸಂತೆ (ಭಾಷಣ) ಮಂದಿನಾಗದರೆಂದರೆ, ಅಯಂ ವಿಶೇಷಃ ಭಾರತೀಯರು ನಗುತ್ತಾರೆ ನಿಜ ! ಆದರೆ, ಅವರ ನಗುವಿಗೆ ಕಾರಣ ಏನೋ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆಂಗ್ಲ ಪ್ರವಾಸಿ ಒಬ್ಬ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.....ಅಳಬೇಕೋ ನಗಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಗುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟೆ,

* * *

ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಕಾಲಾನಂತರ 50 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಮೇಲೆ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಬ್ಬ ತಮಿಳು ಕವಿ ಹೇಳಿದರಂತೆ.....ಆತ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಮಾಫ ಭವ !

* * *

ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡಗಳಿಗೆ ಏಕವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಂತೆ.

—ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಬಂತು ! ಒಂದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಬರೆಯುವ ಅವಕಾಶ ತಪ್ಪುತ್ತಲ್ಲ !

ರಾಜಾಜಿ ಪುರದಲ್ಲಿ

“ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ ”

ಹನುಮೇಶಿ ಮನೆಯ ಹೊರಬಾಗಿಲನ್ನು, ಭಾನುವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ, ಯಾರೋ ತಟ್ಟಿದಹಾಗಾಯ್ತು. ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಹನುಮೇಶಿ ಎದ್ದುಕುಳಿತ. ಹಜಾರದ ಆ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮನೋಹರ ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ತೂಕಡಿ ಸುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದವ ಎಚ್ಚೆತ್ತಿದ್ದ. “ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲ ತಟ್ಟಿದ್ದಾಂಗ ಆತು” ಎಂದ. “ಹಾದಲ್ಲೋ! ನಂಗೂ ಕೇಳಿಸಿತು” ಅಂದ ಹನುಮೇಶಿ. ಕೈಗಡಿಯಾರ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು “ಇನ್ನೂ ಮೂರೇ ಗಂಟೆ. ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬರ್ತೀನಂದಿದ್ದ. ಈ ಹೊತ್ತಿನ್ಯಾಗೆ ಯಾರಪ್ಪಾ! ಅಂತೀನಿ. ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯೋಣ ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ” ಅಂದರು ಹನುಮೇಶಿಯವರು. “ಬೇಕಾರ ನಾಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆತೀನಿ” ಅಂದ ಮುದ್ದು ಮನೋಹರ.

“ನನಗೇನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯುವ ನೀನಾದರೆ ನನ್ನ ಅಡ್ಡಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ” ಅಂದರು ರಾಯರು.

“ಅಲ್ಲ ಆಪ್ತಾ! ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದವರಾದರೆ ನೀವೇ ಹೋಗಿ ಬೇಕು ಅಂತ ನಿಯಮ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಹೋಗೋದು ಚಂದಕಾಣಿಸುಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದೆ” ಎಂದ ಮುದ್ದು ಮಗ.

ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಯಾಕೆಯು ಬಂದು “ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಯಾರು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನನಗೊಂದು ಪತ್ರಬರೀರಿ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೊರಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಳು.

“ಹನುಮೇಶಿ ಇದ್ದಾನಾ, ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಬರೋನಿದ್ದೆ ನಾನು, ಆದರೆ ಖಾಸಿಂ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ. ಈ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಾವನ್ನಿದ್ದ, ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ದಾರಿನಾರ ಯಾಕನಡೀಲಿ ಅಂತ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಬೇಗಲೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ಎದ್ದಿದಾನು ಹಾದಲ್ಲೋ?” ಎಂದನ್ನುತ್ತಾ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಹಜಾರದೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಹನುಮೇಶಿ ಪಕ್ಕದಾಗೇ ಬಂದು ಕುಳಿತು “ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ” ಎಂದು

ಅಂದರು “ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಿದ್ದೆ ಎಲ್ಲಿ ಹತ್ತುತ್ತೆ ಈಮನ್ಯಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಲಿ ಆಕೆ ಮಾಡೋ ಸಪ್ಪಳ. ಇಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಾ ಕುಳಿತ್ವಾಂಗಾನೇ ಮನೋಹರ ಗೊರಕಿ ಹಾಕೋ ಹಗರಣ, ಈ ಕಾಟದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯಾರ ಹ್ಯಾಂಗ ಹತ್ತೀತವ್ವ ! ಪರಂತು ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಬರಾವನಿದ್ದಿ ನೀನು ಎದ್ದು ಸಿದ್ಧವಾಗೋಣ ಅಂತ ಎಳಾವನಿದ್ದೆ” ಅಂತ ಹನುಮೇಶಿಯವರು ಸುಳ್ಳು ಸಮಜಾಯಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಮಾರಿ ತೊಳಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ” ಎಂದು ನೀರು ಮನೆಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು.

ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಮನೋಹರನತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಹಾಯಿಸಿದರು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೆರನಾದ ಖಿನ್ನತೆ, ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಇದ್ದಂತಿತ್ತು. “ಇವ ಈ ಮನೆಯಾಗ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದರೆ, ಈ ಮನೆಮಗಳು ಶಾರಿಯನ್ನು ಸೊಸೆಮಾಡಿಕೊಬೋದಿತ್ತು. ಆಗ ಒಳ್ಳೇ ಹುಡುಗೀನೂ ತಮ್ಮ ಹುಡುಗಂಗ ಸಿಕ್ಕಾಗಾತು ಆ ಸೊಸಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳಾಗಿ ಹನುಮೇಶಿಯ ಆಸ್ತಿ ಎಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೇ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು” ಎಂದು ಖಿನ್ನತೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

“ಮನೋಹರ ! ನಿಮ್ಮ ಶಾಲಿ ಎಂದಿನಿಂದ ಶುರು” ಎಂದರು ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು. “ಶಾಲಿಯೇನೋ ಶುರುವಾಗಿ ಎಂಟು ದಿನ ಆತು. ಆದರೆ ಪಾಠ ಶುರುವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ದೇಡು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾದಾವು” ಎಂದ ಮನೋಹರ.

“ಹಂಗಾರ ಶಾಲೀಲಿ ಕಾಲ ಹ್ಯಾಂಗೆ ಕಳೀತೀರವ್ವ” ಎಂದರು ಕುಲಕರ್ಣಿ.

“ಶಾಲೀಲಿ ಎಸ್ರೀ ಕಾಳಜಿ ! ಹುಡುಗರು ಮಾಸ್ತರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಪಾರ್ಟಿ ಕಟ್ಟೀವಿ ಅದನ್ನು ಸರಿ ಹಚ್ಚಲು ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಹಿಡಿತೈತಿ ಅಂತ ಆ ಕಡೆ ವಾಲಿರಾವ್ರನ್ನು ಈ ಕಡೆಗೆ ಬಗ್ಗಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ಗಿ ಪ್ರೆವ್ವೇಟ್ ಟ್ಯಾಷನ್ ಆಶೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಮಾಸ್ತರನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಎಳಕೋಬೇಕು.

“ಭಾಳ ಶಾಣೆ ಇದ್ದಿ ಮನೋಹರ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮುಖಂಡ ಆಗಾವ್ವೇ ನೀನು” ಎಂದರು ಕುಲಕರ್ಣಿ. “ಎಲ್ಲಾರ್ನ್ ನೋಡೀನಿ. ಮುಖಂಡ ಆಗೋದು ಬಲು ಸುಲಭಾ ಅನ್ನಸ್ಥೈತಿ ನನಗಿಂತ ಛಾಲೂಕಿದ್ದಾಳೆ ನಮ್ಮ ಶಾರಿ. ಅವಳೂ ನಾನೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಸೇರೋದು ಖರೆ !” ಎಂದ ಮನೋಹರ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲದೆ. ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದೆ.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಹನುಮೇಶಿಯವರು ಮಾರಿ ವರೆಸುತ್ತಾ ಹೊಸಲಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಳೇ ಗೋಣೀ ಚೀಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಲು ರುಗಾಡಿಸುತ್ತಾ, ಬಂದರು.

ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಕೇಳಿದರು “ಎನು ಹನುಮೇಶಿ, ಮನೋಹರ ಹೇಳಿದ್ದು. ಶಾರಿ ಬಲು ಶಾಣೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಓದಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿ ಆಗ್ತಾಳೆ ಅಂತೆಲ್ಲಾ ಅಂದ.

ಅವಳನ್ನು ಓದಿಸೋವಾನಿದ್ದೀಯಾ ನೀನು ? ಮದುವೆ ಗಿಡುವು ಮಾಡಿದರೆ ಛಲೋ ಅಲ್ಲವಾ ಅಂದ್ಲಿಗೆ ಅಮ್ಮಾವರು ಏನಂತಾರ ?” ಎಂದು. ಹನುಮೇಶಿ ಸಾವಧಾನ ವಾಗಿ ಕೂತುಕೊಂಡ.” ನಮ್ಮ ಶಾರೀನ ನೀನು ನೋಡಿಲ್ಲೇನೋ ಕುಲಕರ್ಣಿ. ಬಣ್ಣ ಛಲೋದಿದೆ. ಶಾಲೇಲಿ ಮೊದಲ ರ್ಯಾಂಕು ತೇಗಿತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಎಲ್ಲಾ ತಂದೆ ಹಾಂಗೇನ. ಕಲಿತೀನಿ, ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಬೀಳ್ತೀನಿ. ಸೇವಾ ಮಾಡ್ತೀನಿ, ಅಂತೆಲ್ಲಾ ಉಟಕ್ಕೆ ಕೂತಾಗೆಲ್ಲಾ ಭಾರೀ ಭಾರೀ ಭಾವಣ ಮಾಡ್ತಿರ್ತಾಳೆ. ಅವರಮ್ಮ ಮದುವೆ ಎಂತಂದರೆ “ನೀ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಡೋ ಸುಖ ಏನ ? ಅಂತಾಳೆ ನಾನೇನೋ ಹೇಳಿದೀನಿ ಅವಳು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪಡೋ ಸುಖ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡೋದೇ, ನಿಂಗೂ ಹಾಗೆ ಸುಖ ಹಚ್ಚಬೇಕು ಅಂತ. ಅದರೂ ಅವಳು ಇನ್ನೂ ಬಗ್ಗಲಿಲ್ಲ.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಅಮ್ಮಾವರು ಮೂರು ತಾಟು ಗೊಜ್ಜವಲಕ್ಕೆ ಮೂರು ಜೋಡಿ ದೂದುವೇಡ ತಂದಿಟ್ಟರು.

“ಏನವ್ವಾ ! ಶಾರಿ ಮದುವೆಮಾಡುಲ್ಲವೇ ? ಕಲಿಪ್ತೀರಿ ಅವಳಿಗೆ ಅಂತ ಮನೋಹರ ಅಂದಾನ. ಖರೇನ ಇದು.” ಎಂದರು ಕುಲಕರ್ಣಿ ದೂದುವೇಡದ ಚೂರನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಎಸೆದುಕೊಂಡು.

“ನನಗೇನೋ ಒಲ್ಲೆ ಅನ್ನಿಸ್ತದೆ. ಅದರೆ ಈಗಿನ ಕಾಲದಾಗ ಒಳ್ಳೇ ಆಳಿಯ ಸಿಗೋದು ಕಷ್ಟ. ಹಾಂಗೂ ಏನು ಇಟ್ಟೀರಿ ಹುಡುಗೀಗ, ಏನು ಕೊಟ್ಟೀರಿ ಹುಡುಗಗ, ಹ್ಯಾಂಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡೋರಿದ್ದೀರಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಕೇಳೋ ಮಂದೀನೇ ಭಾಳ. ಒಳ್ಳೆಯವ ಹುಡುಗ ಸಿಕ್ಕರೂಕೂಡ ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದಾಂಗ ಕೇಳೋವ ನಾಗಬೇಕಲ್ಲಾ ! ಅಂಥಾವ ಸಿಕ್ಕರೂ ಶಾರಿ ಅವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಬೇಕಲ್ಲ ! ಇವಳ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಸರಿತೂಗಾವ್ವೇ ಆಗಬೇಕಂತ ಅಂತಾಳ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಕಲಿಸೋದೆ ಸರಿ ಅನ್ನಿಸ್ತದೆ, ನನಗೂನೂ” ಎಂದರು ಅಮ್ಮಾವರು.

ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಗೊಜ್ಜವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಪುಣ್ಯ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹರಳು ಇಂಗು ಸಿಗಬೇಕೇ ! ಇಂಗುತಿಂದ ಮಾರಿ ಮಾಡಿದರು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಅನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಮಗನಿಗೆ ಹಣ ತರೋ ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ಕಾದರೆ, ತಿಳಿದ ಚೆಂದುಳ್ಳಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೈಬಿಟ್ಟಾತು. ಅದರೆ ನಾನೇ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದೇ ಇದ್ದರೆ. ಹನುಮೇಶಿ ಭಾಳ ಉಪಾಯದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಡೆಸಾಂವ ಇರಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದು ನೋಡೋಣ ಹೇಗಾಗುತ್ತೇ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸಿ—ದೂದುವೇಡಾದ ಚೂರು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು ಮನೋಹರ ಆಗಂದ “ಅವ್ವಾ ! ಬೆಳಗಾಗ Express Delivery ಲಕೋಟಿ ಬಂತಲ್ಲಾ

ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಕೊಡಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ” ಎಂದು. “ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಾಗದಾನ ಬೇಗ ಕೊಡಬೇಕು ಅಂತ ನಿಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ ಬುದ್ದಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕೋ” ಎಂದು ರೇಗಿದರು ಹನುಮೇಶಿ.

“ನನಗೆ ಬಂದ ಕಾಗದ ನಿಮಗೇಕೆ ಕೊಡಬೇಕೋ! ಕಾಣೆ! ಅದೂ ನನ್ನ ಎಳೆಗಳತಿ ಬರೆದ ಕಾಗದಾನ!” ಅಂದರು ಮೂಗಿನ ಮುಖರಾ ಹಾರಿಸುತ್ತಾ, ಅಮ್ಮಾವರು.

ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದರೂ ಪಾಗು ಮಣ್ಣಾಗಬಾರದೆಂದು, ಹನುಮೇಶಿ ಅಂದ “ಯಾರಿಗೆ ಈ ಮನೇಲಿ ಕಾಗದ ಬಂದರೂ, ಮನೆಯಜವಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಸೋದೇ ಧರ್ಮ” ಅಂತ.

‘ನಿಮಗೆ ಬಂದಕಾಗದಾನ ನೀರುಮನೆ ಒಲೆಗೆ ಓದಿದನಂತರ ನೀವು ಹಾಕಿದ್ದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನೋ?—ನನಗೆ ಧರ್ಮ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ’ ಎಂದರು ಅಮ್ಮಾವರು, ಪಾಗು ಮಣ್ಣು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕೆಂದು.

ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡರು. ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ಜಗಳಕ್ಕೆ ಶುರುವಾಡಿದರೆ ಬಂದವರ ಪಾಡು ನಾಯಿಪಾಡೇ ಸೈ. ಆದರೆ ಹೇಗೆ ಎದ್ದೋ ಗೋದು. ಖಾಜಿನಾಯ್ಕನು ಮಾಡೋಣವೆಂದು. ಅವರಂದರು.

“ಹಾಗಲ್ಲಾ! ಹನುಮೇಶಿ, ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸೋವಿಚಾರ ಆದರೆ ಅವರೇ ತಿಳಿಸ್ತಾರ. ಹೆಂಗಸರ, ಹೆಂಗಸರ ಮಾತಾದರೆ ನಿನಗೇನು ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು” ಎಂದರು.

“ನಾನೇನೋ ಊಟದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ತಿಳಿಸೋಣ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಗೆಳತಿ ಗಂಡ ದೊಡ್ಡ ಚಾಕರಿಯವ. ಅವನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದರೆ ಇವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಯುರಿಯತ್ತೆ. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ! ಕಾಲೇಜಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವಾಗ, ನನ್ನ ಗೆಳತೀನ ಇವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರು ಅವರ ತಂದೆ. ಆತನಿಗೆ ಹಣವಿಲ್ಲ ಬರೀ ಘಡಾರಿ ಎಂದು ಇವರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಅವರು ಬೇರೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು ಮೂರೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆತ ಮಂತ್ರಿಯಾದರು. ಅಳಿಯನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಈಗ ರಗಾಡೆ ಹಣವಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರೆಲ್ಲಾ. ಅದೇ ಇವರ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಗೆ ಕಾರಣ. ಕಾಗದ ಓದಿ ಇನ್ನೂ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಬೇಡ ಎಂದು ಆಕೆ ಲಕೋಟೆಯನ್ನು ಗಂಡನೊಡನೆಗೆ ಇಟ್ಟಳು. ಹನುಮೇಶಿಗೆ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲೂ ಸಂಕೋಚ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಮೇಲೆ. ತೆಪ್ಪನಿದ್ದ.

“ನಿವಾರೂ ಓದಿ ಹೇಳಿ” ಎಂದಳು. ಅಮ್ಮಾವರು, ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರಿಗೆ

“ನನ್ನ ಸರೋಜೀಗೆ,

ಮೊನ್ನೆ ಇವರು ನಿಮ್ಮೂರಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಕಮಿಟೆಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇವರ ಭಾಷಣ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮನೋಹರ, ಶಾರಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದಿದ್ದರಂತೆ. ಇವರೇ ಹೋಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರಂತೆ. ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಶಾರೀನ ನಮ್ಮನೆಗೆ ತಂದುಕೊಂದರೆ ಚೆನ್ನ.

ಬಲು ಚೂಟಿ ಹುಡುಗಿ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಅವಳನ್ನೂ ಹೊಗಳಿದರು. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಖುಷಿಯಾಯ್ತು. ನೀನು ಒಪ್ಪೋದಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೀ ಅಂತ ಹೇಳು. ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣೆ. ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಖರ್ಚಾಗದಂತೆ, ತ್ರಾಸಾಗದಂತೆ ನಾನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ

ನಿನ್ನ ಎಳೆ ಗೆಳತಿ,
ರುಕ್ಕಿ.

ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಖಿನ್ನರಾದರು. ಕಾಗದ ಮಡಿಚಿಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲವೂ ಕಳೆದು ಹೋಗತ್ತೆ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆಗ ಅಂದರು “ಹನುಮೇಶಿ ಇಂತಹ ಹಣವಂತರೆಲ್ಲಾ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬರೋವಾಗ, ನಾವೆಲ್ಲಾ ಏನು ಲೆಕ್ಕಪ್ಪಾ ನಿಮಗೆ, ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಹಳೇ ಸ್ನೇಹ. ಒಂದು ಮನೆ ಹಾಗಿರಬಹುದು ಅಂತ” ಎಂದರು.

ಹನುಮೇಶಿ ಏನೋ ಹೇಳಲು ಬಾಯಿ ತೆರೆದಾಗ ಅಮ್ಮಾವರು ಅಂದರು “ದೈವೇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಯಾಕಾಗಬಾರದು ನಮಗೇನೂ ಹಣವಂತರ ಸಂಬಂಧ ಬೇಕು ಅಂತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆ ಮನೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಆಯ್ತು. ದುರಾಶೆಯಿಂದ ಕಾಡೋ ಬೀಗರು ಗಂಟು ಬೀಳದಿದ್ದರ ಸಾಕು.” ಎಂದರು.

“ಮನೇಗೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮಾಕೆ ಹತ್ತಿರ ಮಾತಾಡ್ತೀನಿ” ಎಂದರು ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು. ತಂದಿಟ್ಟ ಚಹಾ ಕುಡಿದು ರಾಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಜೆಯೇ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರು.

* * *

“ಯಾರೇ ? ನಿನ್ನ ಎಳೆಗೆಳತಿ ರುಕ್ಕಿ. ಅವಳನ್ನೂ ವಾಗಲೇ ಅವರಪ್ಪ ನನಗೆ ಕೊಡುಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು. ನಿನ್ನ ತೊಟ್ಟಲಿಗೇ ನನ್ನ ಜನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದರಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಕೈಲಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಆ ಕಾಗದ ಓದಿದಾಗ ಓಹೋ ಇದರಲ್ಲೇನೂ ಗೂಢ ಇದೆ ಅಂತ ನಾನು ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ. ಏನು ಮರ್ಫ” ಎಂದರು ಹನುಮೇಶಿ, ತಮ್ಮಾಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು.

ಇವತ್ತು ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಬರ್ತಾರೆ ಅಂತ ನೀವು ನಿನ್ನೆ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಆಕೆಯನ್ನು ಹೋದವಾರ ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಅವರು ಅಟ್ಟದಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಕಾಗದ ನಾನೇ ಬರೆದು Express Delivery ಹಾಕಿ ನನಗೇ ಬರೋಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಹುಡುಗನಿಗೇನೋ ನಮ್ಮ ಶಾರೀನ ಮಾಡಿಕೊಬೇಕು ಅಂತ. ಆದರೆ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಭ್ರಾಂತು. ಆದಷ್ಟು ಗಿಟ್ಟಿಸಬೇಕು ಅಂತ. ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಉಪಾಯ ಹೂಡಿದೆ.

ಇನ್ನು ಅವರೇ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬರಲಿ. ಬಿಡಿ ಅಂದ್ರೇ

— ಏನು ಜಾಣೇನೇ ? ನೀನು ಅಂದರು ಮೆಚ್ಚಿನಿಂದ ಹನುಮೇಶಿ — ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಮ್ಮನನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕುಕ್ಕೆ ಆಗ್ತಿತ್ತೆ ಎಂದರು ಅಮ್ಮಾವರು.

— ಬಚ್ಚೆ

ನವ್ಯ ಭವ್ಯ

ಅಡವಿ ಎಲ್ಲವು ತವುಡು, ತಾಯೆ ಪದ್ಯ
ನಾಟಕದ ನೇಪಥ್ಯ, ಅಷ್ಟಾಂಗ ಹೃದಯ
ಸುಂದರಿಯ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಭೋರ್ಗರೆದು ಮೆರೆಯುವಾ
ಟೈಮು ಕಂಡೆನು ನಾನು, ಸುಪ್ತದಲ್ಲಿ !
ನೋಡೆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ
ಈಚಲಿನ ಈ ಚೆಲುವ
ಹೀರಿ ಮಾರಿ
ಹೊಳೆ ನೀರ ಲೆಕ್ಕರಲಿ ಪಾಶುಪತ ಪಡೆದಂಥ
ಮಾನಲೋಚನೆಯೊಳೆಲ್ಲ ಮೀನೆಸ್ಟು ನೋಟ !
ಕಾಣಲಾಗದೆ ಹೋಯ್ತು ಮಿಂಚ ಬಳ್ಳಿ
ಕಾಡು ಮುಳ್ಳಿನ ದಾರಿ ಕಾಳು ತಿಂದು !
ತೊರೆಯ ತೀರವ ಕಲಕಿ, ಗಿಲ್ ಗಿಲ್ಲು ಗಿಲಕಿ.

— ಸಾಟಾಳಿ

ಸೀಟು ಗಿಟ್ಟಿಸುವ ಸಮಯ

(ಪಾಸಾಡ ಹೈಕಳ ಅಪ್ಪಂದಿರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತ)

ಸೀಟುಗಳ ಗಿಟ್ಟಿಸುವ ಸಮಯ ಬಂದಿಹುದು
ಫಲ, ತಂತ್ರ, ಕಾಂಚಾಣ ಎಷ್ಟಿಹವು ನೋಡು.
ಆರು ಯೋಜನ ದಿನಕೆ ಅಲೆಯಬಲ್ಲಾ,
ನೂರಾರು ಮೈಲಿ ನೀ 'ಕಾರ' ಬಲ್ಲಾ ?
ನಿಧಾನ ಸೌಧವನು ಏರಬಲ್ಲಾ,
ಮಂತ್ರಿ ಮನೆ ಮೆಟ್ಟಲನು ಸವೆಸಬಲ್ಲಾ ?
ಎಮ್ಮೆಲ್ಲೆಗಳ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬಲ್ಲಾ,
ಕಂಡವರ ಮುಂದೆ ಹಲ್ಲಿರಿಯಬಲ್ಲಾ ?
ಕಮಿಟಿ ಮಂದಿಯ ಕಾಲು ಹಿಡಿಯ ಬಲ್ಲಾ,
ವೀಸೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲಾ ?
ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರ ಕಾಲು ಕಟ್ಟಬಲ್ಲಾ,
ಪ್ರೊಫೆಸರುಗಳಾ ಪೂಸಿ ಮಾಡಬಲ್ಲಾ ?
ಅರ್ಜಿಗಳ ತರಿತರಿಸಿ ತುಂಬಬಲ್ಲಾ,
ಸ್ವಾಂಪುಗಳ ಎಡೆಬಿಡದೆ ನೆಕ್ಕಬಲ್ಲಾ ?
MO ಗಳ ಮೇಲ್ಮೇಲೆ ಕಳುಹಬಲ್ಲಾ,
ನೋಟುಗಳ ಕಂತೆಯನು ಬಿಸುಡಬಲ್ಲಾ ?
ನೂರು ದೇವರ ಹರಕೆ ಸಲಿಸಬಲ್ಲಾ,
ಕಂಡಗುಡಿಗಳ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಬಲ್ಲಾ ?

SOTTO VOCE :

ಜಾತಿ ಯಾವುದದೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲಾ,
ಹೇಳಿ ಎದೆ ತಟ್ಟಿ ನೀ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲಾ ?

(ಎ. ಸೀ. ಯವರ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿ)

—ರಾಮಿ

ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕೇ ?

ಪ್ರಥಮ ೨

ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಹಕಾರ ಓದುಗರಿಂದ ಬಂದ ಕಾರಣ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ತಮಿಳೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ದ್ರಾವಿಡಜನರೇ ತಮಿಳರಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲದೆ, ತಮಿಳಗರಾದರೂ ಆರ್ಯರೆಂದು ಸಂಶಯಪಡಬಹುದಾದವರನ್ನು, ತಮಿಳಿನಲ್ಲೇ ಅನಾರ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಸದೆಬಡಿಯಬೇಕು, ಚಾಕು ಇರಿಯಬೇಕು, ಎಂದು ದ್ರಾವಿಡ ಖಜಗಂನವರು ಉತ್ಸಾಹೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅನ್ನಿ.

ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿಕೂಡ ಈ ರೀತಿಯ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು, ಖಜಗಂ
ನವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದರು ಅನ್ನಿ.

ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಆಂಧ್ರರು, ಮಾವಾಡಿಗಳು, ಸಿಂಧಿಗಳು, ಆರ್ಯಜರು, ತಮಿಳರು, ಇತ್ಯಾದಿ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆಗ ಯಾವ ಯೋಜನೆ ಹೂಡಿ ಈ ಚಳುವಳಿ ಯನ್ನು ನೊಟಕುಹಾಕಬಹುದು ? ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನು ಮುಖಂಡರನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ?

ಒಂದು ಪುಟದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಬರೆದು, ಈ ಪುಟದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೂಪನ್ನೊಂದಿಗೆ ಜುಲೈ ೨೦ರ ಒಳಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿ.

[illegible]

ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕೇ.

ଅର୍ଥ ୨.

ಅಖಿಲ ಕರ್ಣಾಟಕ ವಿಫಲಪ್ರೇಮಿಜನ ಪರಿಷತ್

(ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮ ಕಂಸ ಮರ್ಧನ)

ಎಂತೆಂತು ನರರ ತಂತ್ರಂ

ಚಿಂತಿತ ವಿಪರೀತಮಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿವು

ದಂತಂತದು ನಿಸ್ಸಾರಂ

ಭಗವಾ ವೇದವ್ಯಾಸ.

For I and my true love

Shall never meet again

BURNS.

ವಸಂತ (ಅಯ್ಯೋ!) ನಿರ್ಗಮಿಸಿತು- ಯಮುನಾನದೀ ತಟದ ಮಧುಕರ
ನಿಕರ ಕುರಂಬಿತ ಕೋಕಿಲ ಕೂಜಿತ ಕುಂಜ ಕುಟೀರದಲ್ಲಿ ರಾಸಕ್ರೀಡೆ ನಿಂತು
ಹೋಗಿದೆ- ಶೃಂಗಾರ ರಸದ ಮೂರ್ತಿಯೋ ಎಂಬಂತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೂ,
ರಾಧೆಯೂ ಯಮುನಾಕೂಲದ ರಹಃಕೇಲಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋದರು.
ನೀರ್ಮಂಜಿನ ತೆರೆಯೊಂದು ಬೃಂದಾವನ ವಿಸಿನಾಂತರವನ್ನಾವರಿಸಿ ಹೇಳಲಾಗದ
ವೇದನೆಯೊಂದನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದೆ.

ಇತ್ತ ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯಾದರೋ, ಬೀದಿಗಳು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ
ಹೇಷಾರವಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಜನಜಂಗುಳಿ ಕುರಿ ಮಂದೆಯಂತೆ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ನೆರೆದು,

ನರಿ ಕಾಗೆಗಳಂತೆ ಚೀತ್ಕು
ರಿಸುತ್ತಿದಾರೆ ಕಾರಣ
ವಿಷ್ಟೇ ಗ್ರೀಷ್ಮಾರಂಭದ
ದಿನ, ಮುಗಿಲು ಹಳ್ಳಿ
ಯಲ್ಲಿ, ಕೊಳೂರು
ಗಂಗೆಯ ಬೃಹನ್ಮ
ರವ ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಕಂಸ
ಶ್ರೀ ಮತ್ಪುರಂಜನ
ಪ್ರಣಯ ಸ್ವರೂಪಿ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶಾರ್ದೂ
ಲಾನಂದರ ತೆರೆದ
ಜೀಪಿನ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆ
ಯುತ್ತಿತ್ತು ಉತ್ಸಾಹ
ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು.

ಅದರೂ ಶ್ರೀ ಸಿಂಹಾನಂದರ ಶಿಷ್ಯರಾರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೆರವಣಿಗೆ
ವಿಜಯಕೇಘೆಯ ಮುಂದಿನ ರಸ್ತೆಗೆ ಬಂತು.

ವಿಜಯ ಕೆಫೆಯ ಅಟ್ಟದಮೇಲೆ ಅ. ಕ. ವಿ. ಪ್ರೇ. ಸದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ “ವಸಂತ ನಿರ್ಗಮನ ಅನುತಾಪೋತ್ಸವ” ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮಿತೀ ಸದಸ್ಯರ ವಿನಾ ಇನ್ನಾರೂ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಚಟ್ಟೆಯ ಖಾರ ಅಸಹನೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನೀರಿನ ಲೋಟದಲ್ಲಿ ಗೊದ್ದದ ಕಳೇಬರವೊಂದಿ ದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಏನೂ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಬನಿಗಳುರುಳಿದವು. “ಈ ಗೊದ್ದವನ್ನು ವಿಫಲಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿಸಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿದ ಗೊದ್ದಸಮಾಜನೇ ನಿನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ” ಎಂದರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯೆಡೆಯಿಂದ ಆಕ್ರಂದನ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ತೇಲಿಬಂತು. ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದಜೀಕೆ ಜೈ ಎಂಬ ಘೋಷ ಗಾಯಬ್ ಆಯಿತು. “ಅಯ್ಯೋ ಅಯ್ಯೋ” “ಹಾ ! ಹಾ!” ಕಾರಗಳಿಂದ ವಾತಾವರಣ ಕಲುಷಿತವಾಯ್ತು.

ಸುಮಬಾಣ, ಬಿಡುಮೌನ

ನೀನೇ ಎನ್ನ ಜೀವಾಧಾರ ಬಾ ಮೋಹನಾ

ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ಯಾಂಡು

ಜಾವೋ ಬಾಪೂ ಜಾವೋ ಬಾಪೂ

ರಹೇಗ ನಾಮ್ ತುಮ್ಮಾರಾ

ಎಂಬ ದುಃಖಗೀತೆಗೆ ಸ್ವಿಚಾನ್ ಆಯ್ತು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೇಳಿ, ಎದ್ದುನಿಂತು, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಣಕಿ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದರು.

“ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದನಿಗೆ, ಬಂತು, ಎತ್ತಗಟ್ಟು, ನೆಗ್ಗೊಬಿದ್ದ” ಎಂದರು. ಆ ಸಂತೋಷದ ಭರದಲ್ಲಿ ಸಿಳ್ಳೆ ಹಾಕಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಬಂದು ಅವರ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ಕಾಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಪ್ರಾಣ ವಿಶೇಷದ ಕಡೆಗೆ ಮಿಕ್ಕಿಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿದರು.

“ಫಸ್ತೇ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಅನ್ಯಥಾ ಶರಣಂನಾಸ್ತಿತ್ವಮೇವ ಶರಣಂ ಮಮ” ಎಂದಿತು ಆ ಪ್ರಾಣ ವಿಶೇಷ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸರಿಬ್ಬರು ಧಡಬಡನೆ ಮೆಟ್ಟಲೇರಿ ಮಹಡಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಪ್ರಾಣ ವಿಶೇಷದ ಕಡೆಗೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ

“ಅವನೇ ! !” ಎಂದರು.

“ಎನು ಅವನು? ಎಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. “ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಪರತರ ಪರಾತ್ಪರರಾದ ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಿಂದೊಡೆದ ಮಹಾ ಪಾಪಿ!” ಎಂದರು ಪೋಲೀಸರು.

“ನಾನೈನ್ಸ್” ಎಂದರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು “ಇವನು ಕಳೆದೊಂದು ಗಂಟೆಗಳಿಂದ ‘ಪೋಪುದೆ ಗುಲಾಬಿಯೊಡನೆಯೋ ಮಧುಮಾಸವಿದು’ ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಾ ವಸಂತ ನಿರ್ಗಮನದ ದುಃಖಭರದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದ್ದಾನೆ.”

ಪೋಲೀಸರು ಮುಸಲ್ಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಬೈಯುತ್ತಾ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರು

“ಭತ್ತೇ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಚೆರೆಯಣೆ ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಡಿಂಗರಿಗ. ನೀನು ಏನು ಹೇಳಿದರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧ” ಎಂದಿತು ಪ್ರಾಣ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹೇಳತೀರದಷ್ಟು ಆನಂದ. “ಹಾಗಾದರೆ ಇವೊತ್ತಿನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ನೀನೇ ಕೊಡು. ಮತ್ತು ನಿನಗೆ ಪ್ರೇಮಗ್ರಹಣ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದರ ಆಧ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ಸುದ್ಯಂತವಾಗಿ ವಿವರಿಸು” ಎಂದರವರು.

ಆ ಪ್ರಾಣ ವಿಶೇಷವು, ಗಂಟಲು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕತೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿತು.

“ನಾನೊಬ್ಬಮನುಷ್ಯ ...”

“ಅಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಡ. ಆ ಬಗೆಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ” ಎಂದರು—ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಪ್ರಾಣ ವಿಶೇಷ ಮುಂದುವರಿಸಿತು.

ನಾನು ವಿದ್ಯಾವಂತ, ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವನು, ಸತ್ಯಪ್ರೇಮಿ. ಇದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಓದಿ ಪದವೀಧರನಾಗಿ, ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಸೇರಿದೆ. ಸಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯೂ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಸುಖವಾಗಿದ್ದೆ.

“ಆಗ ಶರದೃತು ಬಂತು. ಚಂದ್ರನ ಧನಕಾಂತಿಯಿಂದ ಭೂಮ್ಯಾರ್ಥ ತುಂಬಿತು. ಹವಾ ಹಿತಕರವಾಗಿತ್ತು. ತಂಬಿಲರು ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಸೆಕೆಂಡ್ ಪೋಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆ.

“ಆಗಲೇ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದುದು.

“ಆರೆಂಜ್ ಕ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಐಸ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ನಿದಾನವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ವೈಪಿನಲ್ಲಿ ಹೀರುತ್ತಾ ಕುಳಿತರೆ, ಕ್ರಮೇಣ, ಕೊಂಚ ಕೊಂಚ ಧಗೆಯಡಗುತ್ತಾ ಅಡಗುತ್ತಾ,

ತಂವೇರುತ್ತರುತ್ತಾ, ರೋವಾಂಚವಾಗುವಂತೆ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ ರೋವಾಂಚನವಾಯಿತು. “ಮರುದಿನವೇ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿದೆ. ಅನೇಕ ಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳು ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

“ಮಳೆಯ ನೀರು ಎಂದಿದ್ದರೂ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರಬೇಕಷ್ಟೆ ? ಗಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವಳು ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲೇಬೇಕಷ್ಟೆ ? ಅಂತೆಯೇ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಓಹ್ ! ಒಂದು ದಿನ ಅವಳ ಮನೆಗೇ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟೆ. ಅವಳೇ ತಿಂಡಿ ತಂದಿಟ್ಟಳು ; ತಿಂದೆ. ಅವಳೇ ಕಾಫಿ ಕೊಟ್ಟಳು ; ಕುಡಿದೆ. ಅವಳೇ ಗಾನಮಂ ಪಾಡಿದಳು ; ಕೇಳಿದೆ. ಅನಂದ್ ಆತು. ಅವಳು ನುಡಿಸಿದ ಸಪ್ತ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ನಾನು ಸಪ್ತ ಸ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡೆ. ಮನಸ್ಸು ತನ್ಮಯವಾಯಿತು. ಹರಣಗಳು ಸೂರೆವೋದವು. ಆದರೆ, ಇವಳನ್ನೇ ಆಗುತ್ತೇನೆ; ರಂಭೆ ಬೇಡ ; ಅವಳ ತಂಗಿ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಗೊಟ್ಟದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕತ್ತಿಗೆ ತುರುಕಿದರೂ, ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಉಗಿದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಮಹಾಜನರೆದುರಿನಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿದೆ. ಚಿತ್ರಮಪಾತ್ರೇ ರಮತೇ ನಾರೀ ! ಅವಳೂ ಕೂಡ ಆದರೆ, ಇವನನ್ನೇ ಆಗುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲೆವೆಲ್ ಕ್ರಾಸಿಂಗಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಿದ್ರಿತ ಅವಯವಗಳನ್ನು ನೀವು ಹುಡುಕುವ ದಿನ ಅನತಿದೂರದಲ್ಲಿರಲಾರದು ಎಂದಳು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಯಿತು.

“ಆದರೆ,

“ಮೇಲ್ಕಂಡ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದರು, ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿದರು. ನನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗದಿದ್ದು ತೋಚನೀಯ ವೆಂದೂ, ಅವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಬೀಗರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಭ್ಯಗ್ರ ಕನ್ಯಾ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಾನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಪ್ರಶಸ್ತವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ವಗಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕಾರನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ತುರುಕಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಅಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟರು. ಬೇಡವೆಂದರೂ ಅ ಹೆಣ್ಣು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಬಂದಿತು, ರಾಮ ರಾಮ ! ಮಡೀಕೋಲಿಗೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿದ ಹಾಗಿತ್ತು. ಬಾಯೊಂದು ಬಿಲ. ಕಿವಿಗಳು ಆಲದೆಲೆಗಳ ಹಾಗಿದ್ದವು. ಎತ್ತರ ಆರಡಿ. ಸುತ್ತಳತೆ 12 ಇಂಚು.....”

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದರು “ಸಾಕೋ. ಕಂಡವರಮನೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೈಬೇಡ ; ನೀನಿರೋ ಛಂದಕ್ಕೆ”

“ಆದರೆ ಭನ್ನೇ” ಎಂದಿತು ಪ್ರಾಣ ವಿಶೇಷ. “ಆದರೆ ಭನ್ನೇ ಹುಚ್ಚೋ ಹುಳುಕೋ ಗಂಡುಮಗನಲ್ಲವೇ? ಅವಳನ್ನು ನಾನು ಬೈದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು

ಧಣಿಗಳ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಹೋಗಲಿ. ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗಿದೆ. ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾಯ್ತಲ್ಲಾ ಎಂದರು ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದರು. ಇಲ್ಲ ಗುರುಗಳೇ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ಎಂದೆ. ನೀನು ಅದು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರು. ಆದೇಕೆ ಒಪ್ಪಲಿ ಎಂದೆ: ನೀನು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಕೇಳುವವರು ಯಾರು ಮದುವೆ ಮಾಡೇ ಬಿಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದರು. ನಾನು ಒಲಿಯದ ಮದುವೆ ಯಾರಿಗೆ ಎಂದೆ. ಏನು? ನಮ್ಮನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವೆಯಾ? ಎಂದರು. ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ನಂಬುವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಗುರು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಗುಡ್ಡ ಎಂದರು ಸ್ವಾಮಿಗಳು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿದೇನೆ ಆದರೆ ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಕೈಕೊಡ ಬಹುದೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಹುಡುಗಿ ಏನಾಗಿದಾಳೆ ಅಂತ ನೀನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸವಾಲು ಹಾಕಿದರು. ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡಿ ಗುರುಗಳೇ, ನೀವೇ ಏನಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಹಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವಳನ್ನು ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿರಾ ಎಂದು ನಾನು ಮರು ನುಡಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕಾಲರುದ್ರನಂತೆ ಕೆರಳಿದರು. ನನಗೆರಡು ತೆಪರಾಕಿ ಬಿಗಿದು ಅವಳನ್ನಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವೆಯೋ ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಪಂಥ ಕಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಕತ್ತು ಹಿಡಿದು ನೂಕಿದರು.

ಈ ಸುದ್ದಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮತ್ ಪರಮಹಂಸ ಸಿಂಹಾನಂದರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿದರು ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದರ ಮಠವನ್ನು ಬಿಡು. ನನ್ನ ಮಠಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೋ ನಿನಗೆ ಎಂಥ ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕಿದ್ದರೂ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದರು. ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದ ಸುರಸುಂದರಿಯರನ್ನೇಕರನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿದುದಲ್ಲದೆ ಹೇರಳವಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಿಸುವ ಆಶೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಆ ಸುರಸುಂದರಿಯರನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನಃಪ್ರಿಯೆ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದರು ಎಂಥವರಾದರೂ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಲ್ಲವೇ? ಸ್ವಮಠೇ ನಿಧನಂ ಶ್ರೇಯಃ ಪರಮಠೇ ಭಯಾವಹಃ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳಿಲ್ಲವೇ? ಆಗ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸಿಂಹಾನಂದರೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಒದ್ದು ಹೊರಕ್ಕೆ ನೂಕಿದರು.

“ಶೂನ್ಯ ಮನಸ್ಸುನಾದ ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆ ಊಟ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಳುತ್ತಾ ಮುಖವಡಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಳು, ಅವಳನ್ನು ಉಪಚರಿಸಲೆಂದು ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದರ ಮಠದ ಧಾಂಡಿಗರಿಬ್ಬರು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಬೀದಿಗೆಳೆದೊಯ್ದು ಬಿಟ್ಟರು.

“ನಾನು ನಿಸ್ಸಹಾಯನಾದೆ. ಭಗವಂತಾ, ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದರಿಗೆ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಕೊಡು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ. ಭಗವಂತನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ. “ಭಕ್ತಾ, ಇನ್ನಾವ ವರ ವನ್ನಾದರೂ ನಾನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದನಿಗೆ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಕೊಡಲು ನನ್ನಿಂದ ಆಸಾಧ್ಯ. ಅದು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮೀರಿದ ಕೆಲಸ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

“ಆದೇ ಸಂಜೆ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೇಘೋದಯವಾಯ್ತು. ಸುಂಟರಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು. ಮಿಂಚುಗಳು ಮಿಂಚಿದವು. ಗುಡುಗು ಮೊಳಗಿತು. ತೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಳಮೇಘಗಳು ಆವರಿಸಿದವು. ಮುಸಲಧಾರಿಯಂತೆ ಮಳೆ ಬೀಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಗ ನಾನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ. ಹೇ ಮೇಘಪತೀ, ಹೇ ವಜ್ರ ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸು ಎಂದೆ. ಇಂದ್ರ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಗೊಲಿದನೋ ಏನೋ! ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅತುಳವೇಗದಿಂದ ಕೋಲ್ಮಿಂಚು ಎರಗಿತು. ಹಿಂದೆಯೇ ಘನಘೋರವಾದ ಸಿಡಿಲೆರಗಿತು. ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದರ ಮಠ ಉರುಳಿ ಹೋಯ್ತು.

“ಮಳೆ ನಿಂತಿತು. ಅದರ ರಭಸಕ್ಕೆ ಈ ಊರು ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗಿ ಆ ದಿನ್ನೆಯಿಂದ ಈ ಮೈದಾನಕ್ಕೆಳೆದುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯೇ. ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದರ ದೇಹಾಂತವಾಯ್ತೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ನಾನು ಅವರ ಭಗ್ನಮಠದೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದೆ, ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಇಂದ್ರ ಸಿಕ್ಕ. ಮಿತ್ರಾ ನನ್ನಿಂದಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಶಾರ್ದೂಲನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ನನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯ ವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇಂದ್ರದೇವನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಠ ನಿರ್ನಾಮ ವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಕೂದಲೂ ಸಹ ಕೊಂಕಲಿಲ್ಲ

“ಹೇಳುವುದು ಬಹಳ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಏಳೆಂಟು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ನನಗೂ ಮಡಿಕೋಲು ಹೆಣ್ಣಿಗೂ, ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದರ ಕೃಪಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹೋಯ್ತು. ಈ ದಿನ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ ಅದ್ಭುತ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ನೆತ್ತಿಗೆ ಪಿತ್ತವೇರಿತು. ಅವರ ಮೆರವಣಿಗೆ ಪಕ್ಕದ ಗಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬರುವವರೆಗೆ ಜನ ಜಂಗುಳಿಯ ನಡುವೆ ಕಾದಿದ್ದೆ. ಅವರು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಕವಣೆಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಅವರ ನೆತ್ತಿಗೆ ಬಿಗಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮೈಮರೆದರು. ಶಾರ್ದೂಲಾನಂದರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಭಗವಂತ ಬಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇ ಅವರಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹೊಡೆದ ಬಳಿಕ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಮೆರೆ ಹೊಕ್ಕೆ. ಭಸ್ತೇ ನೀನು ನನ್ನ ಕೈ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಪ್ರಾಣವಿಶೇಷ, ತನ್ನ ಕತೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿತು.

‘ವಹ್ವಾ, ಭಲೇ ಶಾಭಾಸ್! ಭಗವಂತನಿಂದ, ಇಂದ್ರದೇವನಿಂದ ಮಾಡಲಾಗದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಿದೆ. ವಿಫಲಸ್ರೇಮೇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ!’ ಎಂದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಉದ್ಗರಿಸಿದರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು “ಸರ್ವರ್-ಇನ್ನೊಂದೊಂದು ಾವೆ ಉಂಡೆ, ಉದ್ದಿನೊಡೆ, ಕಾಫಿ, ಬೀಡಾ, ಪ್ಲೇಯರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ತಾ. ಇಂದು ವಸಂತ ನಿರ್ಗಮನದೊಡನೆ ಈ ಪ್ರಾಣವಿಶೇಷದ ಪ್ರೇಮ ಶ್ರಾದ್ಧ” ಎಂದರು.

—ಅ. ರಾ. ಸೆ.

ಲ ಟ ಹ

ಎರಡರು ನೂರರ ಕನ್ನಡ ರನ್ನ
ಸತ್ತಾಯಿತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ,
ಬರಿ ಜೊಳ್ಳಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಣಜದಿ
ಮತ್ತೆ ತುಂಬುವುದೆ ಹರ್ಷ ?

|| ೧ ||

ಬೇರೆ ಕೊಂಚ ಮಧುವನು ಕುಡಿದಾಯಿತು
ಮೂರು ಹತ್ತು ಶತಮಾನ
ಆರು ಕೂಡ ಇಲ್ಲವೊ ಮಹ ಕವಿಗಳು
ಮೂರು ? ಅದೂ ಅನುಮಾನ.

|| ೨ ||

ಈಚೆಗೆ ಸಾವಿರ ಕವಿಗಳು ಬರೆದರು
ಲಕ್ಷ ಪದ್ಯಗಳ ದಿಟ, ಹಾ !
ಯೋಚಿಸಿ ಅವರರಿಗೆ ಮೇಣ್ ಬರೆಹಕೆ
ದಕ್ಕಲೆ ಇಲ್ಲವೊ ಲಟಹ.

|| ೩ ||

ಲ-ಲಾವಣ್ಯಕೆ ; ಹ-ಹಾವಕ್ಕೆ
ಟ-ಎಂಬುದು ತನುರಾಗಕ್ಕೆ
ಲಟಹವೆನಲು ಸೊಗಸೆಂದೇ ಅರ್ಥ
ಬಳಕೆ ನಾಸ್ತಿ ಈ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ

|| ೪ ||

ಸ್ಮರಸಂಜೀವನೆ ಕರುಳನು ಮುಡಿದಳು
ಬಣ್ಣಪನಾವೊಂ ಲಟಹ ?
ಎಂದದ ಬಳಸಿದ ಕನ್ನಡ ರನ್ನ
ನನಗೂ ಅವನದೆ ಚಟಹ

|| ೫ ||

ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದ ಸಮುದ್ರದಿ ಮುಳುಗುತೆ
ಹೊರತೆಗೆದನು ಲಟಹದ ಮುತ್ತ
ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಗರುಡಿಯ ಗಾಮ
ಕನ್ನಡ ಕವಿಕುಲ-ಲಾಮ

|| ೬ ||

ಆ. ರಾ. ಸೇ.

+೨ ವಚನ ರಚನ ೨+

ಬಂಡಿ ಚಕ್ಕಡಿ ಕಾರು ಜೀವುಗಳನೇರಿಕೊಂಡು ಹೋದಿರಿ ನೀವು ! ಕೈ ಚೀಲ ತಲೆಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಹೇರಿಕೊಂಡು ಹೋದಿರಿ ನೀವು ; ಸವಿನಾತು ಸುದ್ದಿಗಳ ತೂರಿಕೊಂಡು ಹೋದಿರಿ ನೀವು ; ಘನವಾದ ವೋಟುಗಳ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಹೋದಿರಿ ನೀವು ! ಶೀಲವೆಂಬ ಬುತ್ತಿಯ ತರದೆ ಹೋದಿರಣ್ಣ ! ತ್ಯಾಗವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯ ತರದೆ ಹೋದಿರಣ್ಣ ! ಮಿತಿಯೆಂಬ ಹದ್ದನ್ನಿರಿಸದೆ ಹೋದಿರಣ್ಣ ! ಮಾರಿಯನೇ ಕೊಂಡು ತಂದಿರಲ್ಲಾ ಮನೆಗೆ, ಓ ಅಣ್ಣಂದಿರುಗಳಾ ! ಕೇಳಿದಳು ನಮ್ಮ ಕೊರವಂಜಿ ಕಾಯುವಪರಂಜಿ ದೇವಿ.

*

*

*

ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಂತ್ರಿ ಇದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಆರ್ಜಿ ತುಂಬಿ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಂದಿ ತುಂಬಿ, ಅಂಗಳದಿ ಅಳಿಯಂದಿರು ತುಂಬಿ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಕಾರು ತುಂಬಿ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಂತ್ರಿ ಇದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಆಳಗೊರಕೆ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮನೆಯವರ ಮೇಲು ಮಾತು, ಅಂಗಳದಿ ಮೊಮ್ಮಗ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಯ ಕಿಲಕಿಲ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಂತ್ರಿಯೇ ಇಲ್ಲ, ಹೇಳಿದಳು ನಮ್ಮ ಕೊರವಂಜಿ ಕಾಯುವಪರಂಜಿ ದೇವಿ.

*

*

*

ಕಲ್ಲ ಗಾಂಧಿಯ ಕಂಡರೆ, ಜೈ, ಎಂಬರು ! ಗಾಂಧಿ ವಚನಕ್ಕೆ ಮನ ಜೈ ಎನ್ನದು, ಕೈ ಜೈ ಎನ್ನದು ! ತುಂಬಿದುದು ತುಳುಕದು, ನಂಬಿದುದು ಅಳುಕದು, ನೋಡಾ ಕಾಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದಡೆ, ಕಂಬಿ ಕೀಳರು ; ನಾಲಗೆ ನೇರವಾಗಿದ್ದಡೆ ಡೊಂಕನಾಡರು ; ಬಾಡಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಡೆ, ಸಗ್ಗಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ನುಗ್ಗಿ ಬರುವರು, ಇದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವೆಂದಳು ನಮ್ಮ ಕೊರವಂಜಿ ಕಾಯುವಪರಂಜಿ ದೇವಿ.

*

*

*

ಬರಬರ ಭಕ್ತಿ ಮರೆಯಾಯಿತು, ಕಾಣೆರಣ್ಣ ! ಮೊದಲದಿನ ನೂತು, ಮರುದಿನ ಕೂತು, ಮೂರೆಂಬ ದಿನಕ್ಕೆ ತೂಕಡಿಕೆ ಕಾಣೆರಣ್ಣ ? ಮೊದಲದಿನ ಸತ್ಯ, ಮರು ದಿನ ಮಿಥ್ಯ, ಮೂರೆಂಬ ದಿನಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪಧ್ಯವೇ ನುಡಿಕಾಣೆರಣ್ಣ ! ಮೊದಲದಿನ ಹಿಂದಿ, ಮರುದಿನ ತಾಯ್ನುಡಿ, ಮೂರೆಂಬ ದಿನಕ್ಕೆ ಆಂಗ್ಲನುಡಿಯೇ ಬೆನ್ನುಕಾಣೆರಣ್ಣ ! ಮೊದಲದಿನಕ್ಕೆ ಜಾತ್ಯತೀತ, ಮರುದಿನ ಜಾತಿ, ಮೂರೆಂಬ ದಿನಕ್ಕೆ ಸರ್ವವಿಜಾತಿ ಕಾಣೆರಣ್ಣ ! ಮೊದಲದಿನಕ್ಕೆ ನೀರು, ಮರುದಿನ ನೀರ, ಮೂರೆಂಬ ದಿನಕ್ಕೆ ಹುಳಿನೀರು ಕಾಣೆರಣ್ಣ ! ಮೊದಲದಿನಕ್ಕೆ ಮಹನೀಯ ಮರುದಿನ ಅಯ್ಯ, ಮೂರೆಂಬದಿನಕ್ಕೆ ಎಲವೋ ! ಉಪ್ಪತಿಂದ ಮನೆಗೆ ಎರಡು ಬಗಿದರೆ, ತಪ್ಪದೆ ನೀರುಕುಡಿಸುವಳು ನಮ್ಮ ಕೊರವಂಜಿ ಕಾಯುವಪರಂಜಿ ದೇವಿ.

—ಕಾಮತ್.

‘ಮ ರ್ಕು’

“ಯಾಕೆ ? ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ ಕೊರವಂಜೀಲಿ ನಿನ್ನ ಕೊರೆತ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು ಅನೇಕರು. “ಏನುಮಾಡಲಮ್ಮ ! ಮದುವೆ ಮುಂಜಿಗಳ ಅವಾಂತರ. ಬಿಡುವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೋರುವಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ !” ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟ. “ಹಾಗು ? ಹಾಗಾದರೆಒಳ್ಳೇ ಮರ್ಕು ಅನ್ನು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟು ದಿನಾನೂ !” ಹುಬ್ಬು ಹಾರಿಸಿನಕ್ಕರು ಅವರೆಲ್ಲ.

ನಿಜವೇ ?.....ಮದುವೇ ಮನೇಲಿ ನಿಜವಾದ ‘ಮರ್ಕು’ ಯಾರಿಗೆ ಎಂದು ಹಾಗೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಮೊದಲು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದದ್ದು, ಮದುವೆಮಾಡುವ ಮನೆಯೊಡೆಯ. ಮನೆತುಂಬ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಾದಾಗ, ಅವರಮ್ಮ ‘ನಂದ ಗೋಕುಲ ಕಣಪ್ಪಾ ನಿನ್ನಮನೆ’ ಅಂದಾಗ, ಹಿಗ್ಗಿ ಅರಳಿದ್ದ ಆತ, ನಿಜ. ಆದರೆ ಈಗ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಬರಿದಾಗಿ, ಸಾಲದ ಬಾಲ ಬೆಳೆದು, ನಂದಗೋಕುಲ ಕುಚೇಲನ ಮನೆಯಾಗಿ, ಉಳಿದಿರುವ ಆಸ್ತಿಯೆಂದರೆ ಬೆಳೆದುಬಂದಿರುವ ಬೊಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆಮಾತ್ರ ! ಹೊಸತರ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಮೊದಲ ಮಗಳ ಮದುವೆ ರಿಸಪ್ಷನ್ ಗಾಗಿ ಹೊಲಿಸಿದ ಉಣ್ಣೆ ಸೂಟು, ಹಾಳು ಈಗ ಮೇಲೆ ಏರಲೇ ಏರದು ! ಉಸಿರು ಹಿಡಿದು, ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ತುರುಕಿ, ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿ, ಒಳಗೆ ಹುಳಿ ಕಿವುಚಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮೇಲೆ ಹಿಗ್ಗುತ್ತ, ಬಂದವಳೆದುರಿಗೆ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆತನಿಗೆ ಮರ್ಕುವೇ ?

ಅಥವಾ ಮನೆಯಾಕೆಯೇ ? ಮದುವೆಗಳಜೊತೆಗೆ ತಾನೂ ಮಕಮಲ್ ಕುವುಸವನ್ನೇ ಹೊಲಿಸಿಕೊಂಡು ತೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾದರಿ ಜಿನಾರಿಸ್ ಟೆಷ್ಯಾ ಇರಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ—ತಾನೂ ಉಟ್ಟು ಹಸೇ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕೆಂಪು ನೀರು ನೀವಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇ ಅನ್ನುವ ಕೊರಗು ಒಂದುಕಡೆ ; ಹದಿನೈದು ದಿನದಿಂದ ಹಚ್ಚಿ ಹದಮಾಡಿರುವ ತಲೆ ಬಣ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಯ್ಯೋ ಎರಡೂ ಮೂರೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕರಗಿ ಹೋದೀತೋ ಎನ್ನುವ ಕಳವಳ ಒಂದುಕಡೆ ; ತರಹೇವಾರಿ ಕಾಫೀನ—ಫಿಲ್ಟರ್ ಮೊದಲ ಕಷಾಯ ತನ್ನ ತವರಿನವರಿಗೆ, ಎರಡನೆಯದು ಬೀಗರಿಗೆ, ಮೂರನೇಸಾರಿ ಸುರಿದ ನೀರು ಗಂಡನಬಳಗಕ್ಕೆ— ಈ ರೀತಿ ತಾನು ಕೊಟ್ಟರೋ ಅಪ್ಪಣೇನ ಅಡಿಗೆಯವನು ಎಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಮುಂದು

ಮಾಡಿಯಾನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ! ಇಷ್ಟರ ಜೊತೆಗೆ, ಬೀಗತ್ತಿಗೆ ನೀರು ಬಿಸಿ ಸಾಲದಂತೆ, ಹುಡುಗನ ಅಕ್ಕತಂಗೀರಿಗೆ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ಅರೆಹೊಟ್ಟೆ ಆಯಿತಂತೆ, ಅಳಿಯನ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಗೂಳೂರಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ದೂರುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸೋ ಫಜೀತಿ ಬೇರೆ! ಇಂಥದ್ದರಲ್ಲಿ ಪಾಪ ಆಕೆಗೆ ಮರುವೇ ?

ವಾಚು, ಸೂಟು, ತಟ್ಟೆ ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗಿದರೂ ಮದುಮಗನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾನೇ ನೆಮ್ಮದಿಯಲ್ಲಿ ? ಪಾಲಿಗೊಂಡು ಪ್ರಾಣಿ ಅಂಟಿತಲ್ಲ, ಇವಳ ಮೂಗು ದಾರಕ್ಕೆ ನಾನಿನ್ನು ಬಗ್ಗಲೇಬೇಕಲ್ಲ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲ ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಅವನಿಗೆ. (ಈಗಿನ ಮದುವಣಿಗರೆಲ್ಲ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬಿ.ಇ. ಪದವೀಧರರೇ ಆದ್ದರಿಂದ), ಹೀರಾಕುಡ್ ಬುಡವೋ, ದಾವೋದರ ಕಣವೆಯೋ ಕೊಯ್ತುವೋ ಕೋಡವೋ ಯಾವಕೊನೆಯೋ ಸೇರಬೇಕಲ್ಲ, ಇನ್ನು ನನ್ನ ಸೀಫಾನುಗಳು, ಜಾರ್ಜೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನೋಡೋರು ಯಾರು ಎಂಬ ಹಂಬಲ ಮದುವೆ ಹುಡುಗೀಗೆ !

ಇನ್ನು ಮರು ಯಾರಿಗೆ ? ರೈಲುಛಾರ್ಜು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಹವಣಿಸಿ, ಹಣ್ಣಾದ ನೆಂಟರೇ ? (ಮೊನ್ನೆ ನಡೆದ ಮದುವೆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಖಾಲಿ ಪರ್ಸನ್ನೇ ಓದಿಸಿ, ಕೈಕೊಡವಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ!) ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಹೇರಿಕೊಂಡು ಬೆವರುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳೇ ? ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ತಾಯಂದಿರೇ ?

ಹೀಗೇ, ಹಾಲಿಗೆ ಬೆರೆಸಿದ ನೀರು ಸಾಕೋ ಸಾಲದೋ ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಹಾಲಿನವನಿಗೆ, ನಾರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿರುವ ಹೂವು ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರ ದೂರ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಆತಂಕ ಹೂವಿನವನಿಗೆ, ಸುರಿದಿರುವ ಎಣ್ಣೆ ಹದವಾಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಅಡಿಗೆಯವನಿಗೆ !

ಮದುವೇಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸುಖ ಎಂದರೆ, ಇಬ್ಬರೇ—ವಾಲಗದವ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಗಾರ ಯಾರ ಅಡ್ಡಿ ಅಂಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಅಪಸ್ವರದಲ್ಲೇ ಆಲಾಪಿಸಿ, ಖಾಯಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಹಾಡಿ, ಊದಿ, —ಸಿಕ್ಕ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ಕೊಟ್ಟ ನೋಟುಗಳನ್ನು ಜೇಬಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಹಾಯವಾಗಿ ಹೊರಬೀಳುವ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮದುವೇಮನೆಯೇಲಿ 'ಮರು' !

— ಸುನಂದಮ್ಮ

ಉಳಿಸಿದ, ಮಾರಾಯ

ಮೊನ್ನೆ, ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಗುವ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಮಹಾರಾಯ ನನ್ನ ಮಾನ ಕಾಪಾಡಿದ. ನಾನು ಯಾರು ಅಂತ ಆತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ಆತ ಯಾರು ಅಂತ ನನಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಅವರೂ, ಆತ ಆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ.

ತಪ್ಪು ನನ್ನದೇ ಅನ್ನಿ, ಮೊದಲು. ಮೂವತ್ತು ಮಂದಿ ತುಂಬಿದ್ದ ಆ ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ, ಹಂಪೆಯ ವಿಧವಿಧವಾದ ಸುಂದರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಜನ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ, ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೂತಿರಬಾರದಾಗಿತ್ತೆ? ತೆಗೆದೆ ನನ್ನ ವರಸೇನ! ನವಿಲನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಂಬೋತ ಪುಕ್ಕ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಹಾಸೆ! ಬಿದ್ದೆ ಭೇಸ್ತು.....

ಅಂದರೆ, ನನ್ನೆದುರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಹನೀಯರು, “ಈ ಕೊಳ ಇದೆಯಲ್ಲಾ, ಬಲಗಡೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾ ಇರೋದು, ಇದು, ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಯಂಕರ ಖೂನಿ ನಡೆದ ಸ್ಥಳ” ಎಂದರು. ಆಗ ನಾನು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕೂಡ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು....ಕೂಡಲಿಲ್ಲ ...“ಹೌದು, ಹೌದು” ಎಂದೆ. ಆಗ ಆ ಮಹನೀಯರು, ಕೀಟಲೆಗಾಗಿ, ಕುಹಕದಿಂದ, “ನಿಮಗೂ ತಿಳಿದಿದೆಯೇನು ಆ ಭಯಂಕರ ಕಥೆ? ಹಾಗಾದರೆ, ನೀವೇ ಹೇಳಿ ಈ ಜನಕ್ಕೆ.. ನಾನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಜಗಿಯುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು.

ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯಂ? ಸ್ಮರಣೀಯಂ ಚರಣ ಯುಗಳಂ ಅಂಬಾಯಾಃ.... .. ಕಟ್ಟಿದೆ ಒಂದು ಕಥೆ! “ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರೊಂದು ದಿನ ಆಸ್ಥಾನ ಸಭಾ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡೋಲಗ ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಒಬ್ಬ ಸಂಗೀತಗಾರ ಬಂದನಂತೆ, ಒಡ್ಡ ದೇಶದಿಂದ. ಮಹಾಜ್ಞಾನಿ, ಮೇಧಾವಿ, ಸಂಗೀತಕಲೆಯೇ ಅವನ ತಪಸ್ಸು, ಸಾಧನೆ, ಸಿದ್ಧಿ! ಅದರಲ್ಲೂ, ತಾಳ ಅಂದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣ. ತಾಳ ತಪ್ಪಿದರೆ ಅವನು ತಾಳಲಾರ!”

ಮುಂದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕು, ಸಂಗೀತಕಾರನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು, ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುವುದು, ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ, ಖೂನಿ, ಕೆರೆ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಅಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು,

ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನೆದು. ಕಥೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ, “ರಾಯರಿಗೆ ಆ ಸಂಗೀತಕಾರ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟು ಮಹಾ ಗಾನಾರಣ್ಯ ವಿಹಾರಿಯೇ. ತಪ್ಪು ತಾಳ ವಿರೋಧಿಯೇ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಯಿತು. ಬೆಳದಿಂಗಳು ರಾತ್ರಿ ಆವತ್ತು” ಎಂದೆ. ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತು, ಉಸಿರೆಳೆದೆ. ಆಗ, ಮತ್ತೊಂದಿಷ್ಟು ಗ್ರಾಸ ಸಿಕ್ಕಿತು.

“ಆ ರಾತ್ರಿ ಆ ವಿದ್ವಾಂಸನನ್ನು ಈ ಕೆರೆ ಅಂಚೆಗೆಳೆತಂದು, ಉಪಾಯದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ; ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಗೀತಕೋಲಾ ಕೋವಿದನೊಬ್ಬನಿಂದ, ಹಾಡಿಸಿದರುತಾಳ ತಪ್ಪುತ್ತಲೇ ಇತ್ತಂತೆ. ಮೊದಲನೆಯ ತಪ್ಪಿಗೆ, ಆಸಾಮಿ ಕೊರಗಿದ; ಎರಡನೆಯದಕ್ಕೆ, ಒರಗಿದ; ಮೂರನೆಯದಕ್ಕೆ, ಮುಗಿಸಿದ. ಅದೇ ಖೂನಿ! ಅದೇ ಈ ಕೊಳದ ಕಥೆ,.....ಅಲ್ಲವೇನಿ ?” ಎಂದೆ.

“ಹೌದು” ಎಂದು, ನನ್ನ ಮಾನ ಉಳಿಸಿದ, ಆ ಮಹಾರಾಯ. ದೊಡ್ಡತನ ಅಂದರೆ, ಅದು! ದಯೆ ಅಂದರೆ, ಆತನದು.

ಇನ್ನು ಮೇಲೆ, ಸಾವಿರ ವರಹ ಕೊಟ್ಟರೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಬಾಯಿಂದ ನಾನು ಮಾತು ಕಸಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

—ಸಾರ್ಥ

ಈ ಕೊಂಪೇಲಿ ನಾವು ಮಲ್ಟಿ ಪರ್ಪಸ್ ಸೊಸೈಟಿ ಶುರು ಮಾಡಿದರೆ-ನಾವು ಬದುಕಿ ಹೋಗಬಹುದು. ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ಕಣೋ-ಹಾಳು ಕೊಂಪೆ ಅಂತ ಯಾಕೆ ರೇಗ್ತಿ :

ಶಿಶು ಪಾಲನೆ

ಶಿಶುವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು ಪಶು! ವವನು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ವವಳು, ಕೂಡ! ಎಂಥವರನ್ನೂ ಪಶು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಶಿಶುಗಳಿಗಿದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟುಗಳ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲ, ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರದು ನಡೆದೇಬಿಡಬೇಕು, ತಾಳ್ಮೆ ಇಲ್ಲ, ಸಹನೆ ಇಲ್ಲ, ಸಭ್ಯತೆ ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹಿರಿಯರ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಮುರಿಯುವುದೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆನಂದ! ಯಾವ ಮುನ್ನೇತ್ರ ಕಳಂಗಂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಸರಿ ಸಾಟಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಇಷ್ಟತ್ತು ಇಷ್ಟತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನ ಸಹಿತ ನಡೆದು ಬಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಕಲಕಿ ಗಲಾಟೆ ಎಬ್ಬಿಸುವುದೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಆಟ! ಇತಿಮಿತಿಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ತಮಗೂ ಇಲ್ಲ; ಇತರರಿಗೆ ಇದ್ದರೂ, ಅವರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಅವು ಉಳಿಯುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಅವರ ರಕ್ಷಣೆ ಪೋಷಣೆ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆ ಇದು ಬಹು ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸ; ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ; ಹಗಲಿರುಳೂ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕಾದ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಪರಂಪರೆ! ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ, ಅವು ಕೈ ನೀಡಿದರೆ ಸಾಕು, ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೊಳಕ್ಕೆನೇ! ಹಿಂದಿದರೆ ಸಾಕು, ನಮ್ಮ ಕಿವಿ ಕೆಂಚಗೆ! ಎಳೆಯಬೇಕು ಅಂದರೆ, ಅವಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು ನಮ್ಮ ಮಿಸೆಯೇ! ಎತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ಸರಿ, ಕನ್ನಡಕ ಚೂರು ಚೂರು; ಮೂಗುತಿ ಕಿತ್ತು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಡುತ್ತವೆ, ಕಮ್ಮಲು ಕಿತ್ತು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೆಮ್ಮುತ್ತವೆ. ತೆವಳುತ್ತಾ ತೆವಳುತ್ತಾ ನಮಗೆ ಟಾಂಗ್ ಕೊಡುತ್ತವೆ; ಮಂಡಿವಾಹನರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಂಡಿ ಮುರಿಯುತ್ತವೆ; ನಮ್ಮ ಹೆಗಲೇರಿ ನಮಗೆ ಟೋಪಿ ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಅವು ಮುಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲ, ಕೊಳೆ; ಮೆಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲ ಚೂರು; ನುಂಗಿದ್ದೆಲ್ಲ ವಾಂತಿ; ಕುಡಿದಿದ್ದೆಲ್ಲ ಈಚೆಗೆ. ಈಚೆಗೆ ಅವಕ್ಕೂ ಕೂಡ, ಬಾಯಿಗೆ ಶೀಷೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅವು ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದಾಗ, ಅವೇ ರಾಜ, ನಾವೇ ರೈತ! ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡಾಡಬೇಕು, ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇದಬಾರದು, ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆ ಬೆಂಕಿವೊಟ್ಟಣ ಇಡಬಾರದು, ಗುಂಡು ಸೂಜಿ ಚೆಲ್ಲಬಾರದು, ಇಂಕಿ ಬುಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿಡಬೇಕು ;....ಛೂ....ಛೂ ...ಸಾವಿರದ ಎಂಟು ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು, ನಮ್ಮ ಕೊರಳ ಸುತ್ತ !

ಅವುಗಳನ್ನು ಜೊಣರಾದ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಗಳಾದ ಗೂಡಚಾರರೇ ಇಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ಹೊರಕ್ಕೆಮಾತ್ರ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ...ತಮ್ಮದೇ ಗುಪ್ತ ಭಾಷೆ ಬೇರೆ, ಮಾತಾಡಿದರೂನೂ ! ಆ ಭಾಷೆ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ ಅದರಿಂದಾಗಿ, ನಾವು ತಲೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಅಂತ ಒದರುವುದಕ್ಕೇನು ಧಾಟಿ, ಇವಕ್ಕೆ? ಊಹುಂ ! ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಿರೋ ಅಂತ ನಾವು ಬಲವಂತ ಮಾಡಿದರೆ, ತೋಳಗಳ ಹಾಗೆ ಕೂಗುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ನಿದ್ದೆ ಕೆಡಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಅವು ಮಾತ್ರ ಹಾಯಾಗಿ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ; ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿತು ಅಂದರೆ ಸರಿ, ಅವು ಎದ್ದು ನಮ್ಮ ಎದೆಮೇಲೆ ಕೂತು, ನೀಲಾಂಬರಿ ರಾಗಾಲಾಪನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ತಲೆ ಕೂದಲು ನರೆತು ಹೋಗುತ್ತೆ; ಉದುರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಅವಕ್ಕೆ,ಮಾತ್ರ ಕೂದಲು ಉದ್ದ, ಕಪ್ಪು ! ಇದು ನ್ಯಾಯವೆ ?

ಒಂದು ಶಿಶುವನ್ನು ಊರಿದೂರಿಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾದರೆ, ...ಎರಡು ಕತ್ತೆ ಹೇರು ಬಟ್ಟೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ! ಇನ್ನು, ನೀರು, ಬಿಸ್ಕತ್ತು, ಬಾಟ್ಲಿ ಪುಡಿ, ಸಕ್ಕರೆ, ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ, ಕರ್ಪೂರ ...ಹರಳೆಣ್ಣೆ, ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ, ಮಂಡಿ ವೇಟಿಯೇ ಜೊತೆಗೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಮೇಲೆ .. ಓ ! ಮಗು ಅಳುತ್ತಾ ಇದೆ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೋಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಬೇಕು.

— ಕಸ್ತೂರಿ

“ ಚಿಕ್ಕಜ್ಜನ ದಿಲ್ಲಿ ”

ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಿಗೆ ದೆಹಲಿಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಿನಿಂದ, ಚಿಕ್ಕಜ್ಜನ್ನು ಕಳಿಸು, ಒಂದೆರಡು ದಿನ ನಮ್ಮನೇಲೂ ಇರಲಿ, ನಮ್ಮೂರು ನೋಡಲಿ, ಅಂತ ಬರಿತಾನೇ ಇದ್ದ, ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ. ಕಡೆಗೆ ಚಿಕ್ಕಜ್ಜ ದೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರ್ತೀನಿ, ವಯಸ್ಸು ಎಷ್ಟತ್ತಾದರೂ, ಪ್ರಾಯ ಚಂದಾನೇ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟ. ಹೇಗೂ ನಮ್ಮಳ್ಳಿ ಮಾಸ್ತರ ಮಗನೂ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅಂತ ಹೊರಟಿದ್ದ. ಜತೆಗೂ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು ಅಂತ ನಾನೂ ಚಿಕ್ಕಜ್ಜನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಒಂದು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನ ಮನೇಲಿ ಇರ್ತಾನೆ ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಆದರೆ ಹತ್ತಿ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರ ಮಗನ ಜತೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟ ; ಚಿಕ್ಕಜ್ಜ ! “ಊರೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದೆಯಾ ಚಿಕ್ಕಜ್ಜಾ. ಬೇಸರ ಆಯ್ತಾ” ಎಂತ ಕೇಳಿದೆ. “ಊರು ಚೆನ್ನ ಮಗನೇ ! ನೋಡಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮೂರೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮುಗಿತು. ಹಿಂತಿರುಗುಕ್ಕೆ ಜತೇನೂ ಇದ್ದಾಗ ಬರದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೇಗೇ ಅಂತ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ ಅಂತಂದ ಚಿಕ್ಕಜ್ಜ.

ಮಾರನೇ ದಿನ ಚಿಕ್ಕಜ್ಜನ್ನು ದೆಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಕೇಳಿದಳು ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಮಗಳು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಚಿಕ್ಕಜ್ಜ ಹೇಳುತ್ತ ಇದ್ದ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತಾಗ.

“ನೋಡು ಪುಟ್ಟು ಮೂರು ಹಗಲು ಎರಡು ರಾತ್ರಿ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರೆ ದಿಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಕ್ಕೆ ಅಂತ ರೈಲ್ವೆ ಇಂಜಿನ್ನನ್ನು ಹದಿನಾರು ಕಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಾನು ನೀರು ಕುಡಿದೆ. ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಬಲು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಆಗುತ್ತೆ ಪುಟ್ಟಾ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ ಬಂದಿದ್ದ ರೈಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಅವನ ಮನೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ಮನೇಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸಂಸಾರಗಳಿದ್ದವು. ಹೋದ ದಿನಾನೇ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸ್ತೆ. ಮಾರನೇ ದಿನದಿಂದ ಊರು ತೋರಿಸುಕ್ಕೆ ಶುರುವಾದಿದ

ಮೊದಲು ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ದಹನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ರಾಜಘಾಟೆಗೆ ನಾವು ಹೋದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಪರದೇಶದ ಹತ್ತಾರು ಜನ ಬಂದಿದ್ದರು.

ಮೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಾರ ತುರಾಯಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವಾಗ
ಫೋಟೋ ಹಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಕೆಂಪು ಚೌಕಳ ಪಾಗು
ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಕೆಸೆ ಅಂಗಿ ತೊಟ್ಟು ನಿಂತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲಾ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು,
ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಮೂರು ನಾಕು ಫೋಟೋ ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ
ಮಂದಿ ಎಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪುಷ್ಪ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಚಾರ
ನಡೆಸೋಕೇ ಫೋಟೋ ಹಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಕೇ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಸಮರ್ಪಿ
ಸೋದಕ್ಕೆ ಅತ್ತವೇ ಅಲ್ಲ ಅಂತ ನನಗನ್ನಿಸಿತು. ಒಬ್ಬ ಬಿಳಿಯವ ನನಗೂ ಒಂದು
ಹಾರ ಹಾಕಲು ಬಂದ. ಬೇಡಪ್ಪಾ ನಾನಿನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದೀನಿ ಅಂತ ಅಂದೆ.
ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ ಅವನಿಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವ ನಕ್ಕು ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ
ಕೈಲಿಡುಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ ಬೇಡ ಬೇಡ ಅಂತ ಅಂದ. ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿರು
ಚಿಕ್ಕ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹೇಗೆ ಬಂದರೂ ಸೆರಗು ಹಿಡಿದಾದರೂ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು.
ಅಂತ ಹಿರಿಯರು ಅಂತಿದ್ದು. ಕೊಡಲಿ ಬಿಡು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಖರ್ಚಿದೆ ಅಂತ
ಹೇಳಿ ಇಸುಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಕೆಸೆಯಿಂದ ಎಲಡಿಕೆ ಚೀಲ ತೆಗೆದು ಒಂದು ಬೀಡಾ
ಕಟ್ಟಿ ಆ ಬಿಳಿಯವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ನಾನೂ ಒಂದು ಬೀಡಾ ಕಟ್ಟಿ ಮೆಲ್ಲಲು ಶುರು
ಮಾಡಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ ಎನ್ನೋ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಅವನ ಹತ್ತಿರ. ಅವನು ಎಲಡಿಗೆ
ಅಗಿದು ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ಬಾಯಿ, ತುಟಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಸಾ
ಹತ್ತಿರೋರ ಹಾಗೆ ತೂರಾಡುತ್ತಾ ಬೆವರುತ್ತಾ ತನ್ನ ಮೋಟಾರು ಗಾಡಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ
ಹೋದ. ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿದ ತೆಪ್ಪಿಗೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡ. ಅವನ ಡೈವರ್ ಕೈಲಿ ಆ
ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು, ಇವನನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಅಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಪ್ಪಾ
“ಸೊಕ್ಕಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಎರಡನೆ ದಿನ ಸೆಕ್ರಿಟೇರಿಯಟ್ಟಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಆಗ ಸುಮಾರು
ಒಂದು ಗಂಟೆಯಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಬಾವುಟ ಏರಿಸಿದ ದಢೂತಿ ಮೋಟಾರುಗಳು
ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಮೊದಲ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ
ಮುದುಕ ಇಳಿದ. ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮುದುಕ ಅವ ಇಬ್ಬರು ಗಾಡಿಯಿಂದ
ಅವನನ್ನು ಇಳಿಸಿದರು. ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಅವನ ತೋಳುಗಳೆರಡನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಕೈ ಊರೆ
ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕಚೇರಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿದರು. “ಚಿಕ್ಕಜ್ಜಾ, ಇವತ್ತು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ
ಸಭೆ ಇರಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಒರುತ್ತಾರೆ ನೋಡುವಂತೆ” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ.
“ಚಿಕ್ಕಾ ! ಯಾಕೋ ಈಗ ಹೋದಾವ ಮುದುಕನಂತಿದ್ದನಲ್ಲೋ ಗಡಗಡ
ನಡುಗಿದ್ದನಲ್ಲೋ” ಅಂದೆ. “ಚಿಕ್ಕಜ್ಜಾ ; ಇವನೇ ತುಂಬ ಚಿಕ್ಕವ, ಮಂತ್ರಿ
ಮಂಡಳದಲ್ಲಿ ಇವನದೇ ಬಹಳ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲಾ ಇವನ್ನ ತಡೆದು
ಹಿಡಿಯೋದೆ ಆಗಿದೆ” ಅಂತಂದ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬಾವುಟದ ಕಾರು

ಬಂತು. ಕಾರಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಏಣಿ ಹಾಕಿದರು. ಮಂತ್ರಿ ಮಂತ್ರ ಮುಗ್ದನಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಳಿದ. ಒಂದು ಕೈಗೆ ಒಂದು ದೊಣ್ಣೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಗೆ ಒಂದು ಛತ್ರ ಕೊಟ್ಟರು. ಎರಡನ್ನೂ ಊರಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಗ್ಗಿ ಅವ ನಡೆದಿದ್ದನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಚತುಷ್ಪಾದಿಗಳ ನೆನಪಾತು ನನಗೆ. “ಇವರೇ ಆರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿ” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರು ಬಂತು. ಅದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೇ ದೊಡ್ಡ ಮಕ್ಕಳ ಗಾಡಿಯೊಂದು ಹತ್ತಿರ ಬಂತು. ಕಾರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಗಾಡಿಗೆ ಆ ಸಚಿವನನ್ನೂ ಸಾಗಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರು ಸೈಂಧವರು ಮಕ್ಕಳ ಗಾಡಿಯನ್ನು ನೂಕಿಕೊಂಡೇ ಆತನನ್ನೂ ಕಚೇರಿಯ ಕೊಠಡಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು.

“ಮಿಕ್ಕೋರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೇಗೇ ಹೇಗೋ ಆಗುತ್ತಪ್ಪ. ಸಾಕು ಹೋಗೋಣ” ಎಂದು ಚಿಕ್ಕನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹೊರಟೆವು ಅಲ್ಲಿಂದ.

ದಿಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದು ಸಾಕು. ರಾಜಘಾಟು ಈಗ ಪ್ರಚಾರ ಕೇಂದ್ರ. ಫೋಟೋ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ನಮ್ಮನ್ನಾಳುವ, ನಾವು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಮುಖಂಡರು ನನಗಿಂತ ಅರಳು ಮರುಳು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಗ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರೆ, ಎಷ್ಟೊ ಚಂದ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮಾಸ್ತರಿ ಹುಡುಗನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಯೋ ತನಕ ಮನೇಲೇ ಇದ್ದು, ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆ,”

ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಚಿಕ್ಕಜ್ಜಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಪುಟ್ಟ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಜ್ಜೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ನಾನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡೆ.

“—ಬಚ್ಚೆ”.

ತೊಂಭತ್ತು ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿದ ಹಿರಿಯರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ನಮಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಖಚಿತವಲ್ಲವಂತೆ.

ಶಿಷ್ಯನ ಚಾಲೂಕು

ಘನ ಪಂಡಿತರು ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಸಾಹುಕಾರನ ನಾಡಿಹಿಡಿದು “ನಾನು ಹೇಳಿತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಬೇಡಿ ಎಂದು. ಅಪಠ್ಯಮಾಡಿದಿರಿ ಅದಕ್ಕೆ ರೋಗ ಉಲ್ಬಣವಾಗಿದೆ” ಎಂದರು.

“ನಾಡಿ ಹಿಡಿದರೆ ತಿಂದ ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರ್ತಿಸುವುದು” ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ.

ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ ಶಿಷ್ಯ ಕೇಳಿದ. ಘ. ಪಂ. ಹೇಳಿದರು ಹಾಸಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಹಸಿ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಸಿಪ್ಪೆ ತುಡಿ ಕಾಣಿಸಿತ್ತು. ನಾಡೀಲಿ ಗೊತ್ತಾಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಸುಮಾರು ವಿಷಯ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ ಅಂತ.

ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದುವು. ದೊಡ್ಡ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹಿರಿಯರ್ಚಕರಿಂದ ಕರೆ ಬಂದಿತು ಪಂಡಿತರಿಗೆ. ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ರಸಾಯನ ತಿಂದಕಾರಣ ಪಂಡಿತರು ಅತಿಸಾರ ಹತ್ತಿ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕರೆದು ಮೈಯಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅರ್ಚಕರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಹೇಳು. ಅರ್ಚಕರು ಬಹಳ ಹಣವಂತರು. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಬೇಕಾದವರು. ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು.

ಶಿಷ್ಯ ಹೋಗಿ ಅರ್ಚಕರನ್ನು ವಿನಯದಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ. ನೆಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ, ಗೋಡೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ, ಸೂರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ, ನಾಡಿಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾ. ಗೋಡೆಮೇಲೆ ಶಾರದಮ್ಮನೋರ ಚಿತ್ರವಿತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಹೂಮಾಲೆಹಾಕಿತ್ತು. ಗಂಭೀರದ ದನಿಯಿಂದ ಶಿಷ್ಯಹೇಳಿದ “ಪೂಜ್ಯ ಅರ್ಚಕರೇ! ಶಾರದಮ್ಮನವರ ಸೇವಾನ ಖುದ್ದು ಮಾಡೋದನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದರೆ ಬೇಗ ಗುಣವಾಗುತ್ತೆ. ಪಂಡಿತರಿಗೆ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಆಸವ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಂದಂದು ಹಿಂತಿರುಗಿದ. ಪಂಡಿತರಿಗೆ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಪಂಡಿತರು ರೇಗುತ್ತಾ ‘ಶುದ್ಧ ಶುಂಠಾ! ದೇವರ ಪಟಕ್ಕೆ ಅರ್ಚಕರು ಯಾಕೋ ಮಾಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲಸಗಾರರು ಹಾಗೆ ಮಾಡೋದು — ಇಷ್ಟೇನೆ ನಿನ್ನ ಜಾಣತನ—” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಅಂದರು.

ನಾಲ್ಕನೇ ದಿವಸವಾದರೂ ಪಂಡಿತರು ಇನ್ನೂ ಹುಸಾರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಚಕರು ಮಾರನೇದಿನವೇ ಹುಸಾರಾಗಿದ್ದರು. ಪಂಡಿತರ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಚಾರಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೇ ಇದ್ದಾಗ ಅರ್ಚಕರು “ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯ ಬಲು ಚೂಟಕಣಯ್ಯಾ! ನಾಡಿ ಹಿಡಿದು, ನೋಡಿ ಶಾರದಾ ಸೇವಾ ಮಾಡೋಶ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ. ನನ್ನ ಗುಟ್ಟು ಇನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ರಟ್ಟಾಗುತ್ತೋ ಅಂತ. ಗರ್ಭಗುಡಿ ಕೆಲಸದವಳಾದ ಶಾರದೇನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಳ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಮಾರನೆ ದಿನವೇ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ” ಅಂತ ಅಂದರು.

ಆಗ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು. ಕಸುಬಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಪಡೆದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದೃಷ್ಟ ಒದೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು ಮೈಯಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣುಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಕಣ್ಣಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ ಓದಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡರೂ ಏನೂಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯ್ತು.

“ಶಿಷ್ಯಾತ್ ಇಚ್ಛೇತ್ ಪರಾಜಯಂ” ಅಲ್ಲವೇ ?

—“ಕುಮಾರ”

ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಜೇಬುಕಳ್ಳನೊಬ್ಬನು ಬ್ಲೇಡಿನ್ನಿಂದ ಜೇಬು ಕತ್ತರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ, ಬ್ಲೇಡು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹರಿಯಲಾರದೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದು ಕಳ್ಳನ ಬೆರಳನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿತು! ಎಂದೊಬ್ಬ ಓದುಗರು ಅಭಿಮಂದನಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

—ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹಾಸ್ಯಚಟಾಕಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಹಲವಾರು ಓದುಗರು ಇದೇ ರೀತಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

*

*

*

ಹಸರಿನ ಕೇಂದ್ರ ಚೌಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಮೂರ್ಛೆ ಬಿದ್ದ ಕಾರಣ ಈಗ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ

—ನೋಟಾರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಯುವತಿಯೊಬ್ಬಳು ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಯೇಬಿಟ್ಟಳಂತೆ!

*

*

*

ದಫೆದಾರ್ ದೇರಣ್ಣೋರು

“ಶಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ”

“ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನೋರು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಲ್ಲವೆ ?”

“ಯಾವ ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನೋರೂ....”

ಶಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನವರ ಗಂಡಾ....”

ಏನಂದ್ರೀ... ಶಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮಾ! ಹಾಗಂದ್ರೇನು ದಫೆದಾರ್ರೇ....”

“ಸರಿಹೋಯ್ತು.... ಶಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮಾ! ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಂದ್ರೆ ಈಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಾಮನ್‌ಸೆನ್ಸೇ ಇಲ್ಲ ಬರೇ ಕಾಮಣ್ಣನ ಸೆನ್ಸೆ-ಜನರಲ್ ನಾಲೆಡ್ಜೇ ಇಲ್ಲಾಂತ ಅನ್ನ ಬಹುದು.”

“ನೀವು ಹೇಳೋದು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ದೇರಣ್ಣೋರೆ-ಜವಹರರು ಅಮೆರಿಕಾದ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟು. ಸ್ವಾಸ್ಥಿಲಿನ್ ಎಂಬುದೋಂದು ಅಗ್ನಿಪರ್ವತ-ವಿನೋಬಾಜಿ ಎನ್ನುವವರು ಹುಡುಗರನ್ನು ಹೆದರಿಸೋ ಬಾವಾಜಿ-ಕೊರವಂಜಿ ಎಂಬುದೋಂದು ಡಿಟೆಕ್ಟಿವ್ ನಾವೆಲ್-ಇತ್ಯಾದಿ-ಇತ್ಯಾದಿ ಇಂಟಲಿಜೆನ್ಸ್ ಇಂಟರ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂಟರ್ ವ್ಯೂನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ, ಕೇವಲ ಸಿನಿಮಾ ನಟನಟಿಯ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಲ್ಲ ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಂತ ತಿಳಿದಿರೇನು?”

“ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಿಂತಾ ಅತ್ತತ್ತ. ಶಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾಂತ ಅಂದ್ರೆ ನೀವು ಕೇವಲ ಏನೂ ತಿಳಿದ ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅನ್ನೋ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಾವೇ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತೆ.....”

“ಸರಿ-ಶಾಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಪ್ರಸಾದ ಕೊಟ್ಟಿರೀ.... ಶಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ವಿಚಾರ ಯಾಕೆ ಬಂತು ಈಗಾ ?”

“ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನ ವಿಚಾರ ಬಂದಮೇಲೆ ಶಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ವಿಚಾರ ಬರಲೇ ಬೇಕಲ್ಲವೆ ?”

“ಅದು ಸರಿ ಆದರೆ ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನ ವಿಚಾರ ಯಾಕೆ ಬಂತು ಈಗಾ ?”

“ಸರಿಹೋಯ್ತು-ಶಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ವಿಚಾರ ಬಂದಮೇಲೆ ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನ ವಿಚಾರ ಬಾರದೆ ಉಂಟೆ ?....”

“ನಾನು ಬರ್ತೀನಿ ನಮಸ್ಕಾರ ...ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೀಜವೃಕ್ಷ ನ್ಯಾಯದಂತೆ-ವೆಂಕಟ ನರಸಪ್ಪ-ಶಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಅಂತ ಸತಾಯಿಸ್ತಾ ಅವರ ವಿಚಾರನೇ ಹೇಳದೇ ಗುಡುಗಾಡಸ್ತಾ ಇದ್ರೆ ನಾನ್ಯಾಕೆ ಮಾತಾಡ್ಲಿ....ಬರ್ತೀನಿ”

“ -ಸರಿ ಹೋಗಿ...ಹಾಗೇ ಹೋಗಿಬಿಡಬೇಡಿ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ-ಹೋಗಿ ಆ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಹೋಟ್ಟಿಗೆ-ಬನ್ನಿ ಪಕ್ಕೋಡದ ಪೊಟ್ಟಿದ ಜೊತೆಗೆ. ಹೀಗೆ ಫುಟ್ ಪಾತ್ನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಮಾತಿನಿಂದ ಶಿರಸ್ತೆ ದಂಪತಿಗಳತನಕ ಬಂದು ಬರೀ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಪೂರ್ತಾ ಆಗೋದು ಸಾಧ್ಯವೇ ?....”

“ಅಂತೂ ನೀವು ಪೋಲೀಸ್‌ನೋರು ಮಹಾ ಕಿಲಾಡಿಗಳಪ್ಪ....ತಿಂಗಳ ಕೊನೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ತರ್ಲಿ ಪಕ್ಕೋಡಕ್ಕೆ ಪಣಂ...”

“ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆಯೇ ಮಾಡಬೇಡಿ....ಲೇ ಯಾವೊನೋ ಅವನು ಫುಟ್ ಪಾತ್ನಲ್ಲಿ, ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟುರೋನು-ನಡಿರೋ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ....ಏ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು-ಕನ್ನಡಿ ಅಂಗಡಿ-ಟೀಪು-ಪೆಪ್ಪರುಮೆಂಟು-ಕೇದಿಗೆ ಹೂವು-ಮಾವಿನಹಣ್ಣು....ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿಲೋ ಫಕೀರ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳೋದು ಈ ಫುಟ್ ಪಾತ್ ಅಂಗಡಿ ಕಿತ್ತಿ ಎಸೆದು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಎಳೆದು ಕೇಸು ಹಾಕಿ ಜುಲ್ಮಾನೆ ತೆತ್ತಿಸೂಂತ....ಲೇ ಫಕೀರಾ....”

“ಬಂದೆ ಸ್ವಾಮಿ....ಅವರೆಲ್ಲಾ ಆಗ್ಲೆ ಮಾಮೂಲು ಕೊಟ್ಟಾರೆ... ಗಲಾಟೆ ಮಾಡೋ ಹಂಗಿಲ್ಲ....”

“....ಸರಿ....ಹಾಗಾದ್ರೆ ಆ ಮಾಮೂಲು ಈ ರಾಯರಿಗೆ ಕೊಡು-ಆಗ್ಲಿಂದ ಅವರು ಗುಂಡಪ್ಪನ ಹೋಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಕ್ಕೋಡ ತರ್ಬೇಕೂಂತ ವದ್ಯಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ....ಕಾಯಿಸ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲ....ಬೇಕೂಫ್—”

“ತೊಗೊಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿ....”

“ತೊಗೊಳ್ಳಿ...ಯಾಕೆ ಮುಖ ಮುಖ ನೋಡ್ತೀರಿ....ದುಡ್ಡಿಲ್ಲಾಂತ ವದ್ಯಾಡ್ತೀರಲ್ಲ....ಹೋಗ್ತೀರಿ....”

“ದಫೇದಾರ್ರೇ....ಈ ಸೈಕಲ್ಲು ಕೊಳ್ಳಿ ಆ ಫಕೀರನ್ನ ಅದರಮೇಲೆ ಹೇರಿ ರವಾನಿಸಿ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಹೋಟ್ಟಿಗೆ—ನೀವು ಹಾಗೇ ಆ ಕಡೆ ಕಾಲು ಹಾಕಿ ಹಾಗೇ

ಹೇಳುತ್ತ ಬನ್ನಿ ತಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ ಕಥೆನ ಇಮ ಸರಿಯಾದ ಯೋಜನೆ
ಅಲ್ಲವೆ ? ...”

“ನೀವು ಗಟ್ಟಿಗರಪ್ಪ....ಲೇ ಫಕೀರ ಹೋಗೋ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ
ಹೋಗಿ ಎರಡು ಸೇರು ಪಕ್ಕೋಡ ತಂದುಬಿಡು....ಹಾಗೇ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ತಾವ ರವಷ್ಟು
ತರ್ಕಾರಿ ತೋಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸಿ ಬಂದುಬಿಡಿ.. ಹಂಗೆ
ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನೋರು ಮತ್ತೇನಾನಾ ಚಿಲೈ ಪಲೈ ಕೆಲಸ ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನ
ಮಾಡ್ಕೊಂಡೇ ಬೀಟಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡು....”

ಅಪ್ಪಣೆ ಸಾರ್....ಸಲಾಂ....”

“ಸರಿ ಹೋದ ಬಿಡಿ.... ಸಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬನಿಗೆ ತಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನೆಂದೂ ಹೆಸರು’

“ತಿರ-ಸಿರ....ಎರಡೂ ತರಹ ಹೇಳಬಹುದೋ”

“ಹಾದು ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನ ತಿರವನ್ನು ಆಸ್ತೆ ಇಂದ ಕೆವುಚುವವಳು ಯಾರೋ
ಆಕೆ ತಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ...ಅಲಿಯಾಸ್ ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನ ಸಿರಿಯನ್ನು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು
ಅಕರಾಸ್ತೆಯಿಂದ ಬೀಗಹಾಕಿ ಅವರ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿಗೂ ಈಕೆಯೇ ಹಣ ತೆಗೆದು
ಕೊಡುವ ಯಜಮಾನಿ. ಸಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ....”

“ಸರಿ ಸರಿ....ಒಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಸಿರಸ್ತೆದಾರರನ್ನಿ....”

“ಅಕ್ಕಿ ಹಾಳು—ಆಮರಾವತಿ—ಆಕ್ಕನಹಳ್ಳಿ—ಅವರೇಪುರ — ಇತ್ಯಾದಿ
ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನವರ ಸಿರಸ್ತಾರಿಕೆ ಈಗಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.
... ನಮ್ಮ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಂಧುಗಳ ಅಪ್ಪಟ ಗಂಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವು
ದಾದರೆ—‘ಆಕೆ ಅಗ್ಗಿ ಭಯಂಕರ ಗಂಡುಮಗಳು—ಅತ ತೀರ ಜೊಲೋ ಕೋಳಿ
ಕುಕ್ಕಿ ಅಂತ ಅನ್ನಬಹುದು.’”

“ಸರಿ....ಮಾಮೂಲಿ ಹೆನ್ ಪೆರ್ಡ್ ಹಸ್ಪೆಂಡ್ ಕಥೆ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬೇಜಾರು—
ಅವೂ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಕಥೆಗಳ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತೆ ಬಿಡಿ”

“ನಾನು ಅಂಥಾ ಮಾಮೂಲಿ ಕಥೆ ಆದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ....ಇವರ
ಕೋಳಿಕುಕ್ಕತನಾ ಅಂದ್ರೆ....ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಚಲವಿದ್ದಂತೆ—ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ
ಪ್ರವಾಹವಿದ್ದಂತೆ—ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಜಂಬದ ಹುಂಜದ ರಾಣಿಯ ಕೈಲಿ ಕುಕ್ಕಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುವ ಕೋಳಿ ರಾಜನಿದ್ದಂತೆ. ಬೆದರು ಬೊಂಬೆಗಳ ಹಿರಿಯ ಮುಂದಾಳಿದ್ದಂತೆ
ಕದರುಕಡ್ಡಿ ವೈಲ್ವಾನರುಗಳ ಯಜಮಾನನಿದ್ದಂತೆ ಮತ್ತೇ ನಕ್ಷತ್ರ
ಗಳಿಗಲ್ಲಾ....”

“ಹೆಣ್ಣು ಧೃವನಕ್ಷತ್ರದಂತೆಆಯ್ತು ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಿ ವಿಷಯ—ಬರೀ ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲೇ ಆಯ್ತಲ್ಲಾ.....”

“ಅದೇ ಇರೋದು ಸ್ವಾರಸ್ಯ.....ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೋಕಾಫೀಸೇ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ನವರನ್ನು ಕಂಡ್ರೆಹೆದರೋದು. ಆಕೆ ಗುಣಾಂದ್ರೆ ಅನ್ಯಾಯ ಅಕ್ರಮ ಕಂಡರೆ ಯಾರಮುಲಾಜು ಇಲ್ಲದೆ ಮುಖಮುರಿದಂತೆ ಆಡಿಬಿಡುವಳು. ಸ್ವಯಂ ಅನುಲ್ಕಾರೇ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಿಯ ಗಂಟಲಿಗೆ ಹೆದರುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಯಜಮಾನ್ರ ಕೈಲಿ ತಾಲ್ಲೋಕು ಟ್ರೆಜರಿ ಕೀಲಿಕೈ ಇದ್ರೆ ಸಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬನೋರ ಕೈಲಿ ತಾಲ್ಲೋಕು ಆಫೀಸಿನ ಕೈಯ್ಯೇ ಇತ್ತು. ಅಳ್ಳಿ ಮಾಸ್ತರು—ಹೆಡ್ ಗುಮಾಸ್ತರು—ಗುಡ್ ಗುಮಾಸ್ತರ—ಮತ್ತು ಆಸ್ತಮದ ಮಾಸ್ತರು ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ಸಂಬಳ—ವಿಲೇವಾರಿ ತಡವಾಗೋಕೆ ಬಿಡ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾನುಭೋಗರು ಪೋಟಿಕೆ ತಡವಾದರೆ ಸೀದಾ ತಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನೋರನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಚ ಹೊಗಳಿ—ಒಂದು ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣು ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಬಾಳೆ ಗೊನೆ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೈ ಮುಗಿದರೆ ಸಾಕು—ಬಡಪಾಯಿ ಬದುಕಿಕೊಂಡಾಂತ್ಲೆ ಲೆಖ್ಪಿ. ಎಷ್ಟೊ ಸಲ ಅಮ್ಮ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದ್ರೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಕೈಯಿಂದ ತರುತ್ತಿದ್ದರು ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನೋರು. ‘ಹೀಗಾಯ್ತಲ್ಲೆ ಸುಬ್ಬಾ’ ಅಂದ್ರೆ ‘ನಾನು ಹೇಳ್ತಿನಿ ಬಿಡಿ ಆತನಿಗೆ—ತಿಂಗಳಾಗಷ್ಟಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ತೀರ್ಸಾಂತ’ ಅಂತ ಅಂದುಬಿಡ್ತಿದ್ದು ಆಕೆ....”

“ಸರಿ ಸರಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ರಾಜ್ಯನ್ನಿ”

“ಆಕೇದು ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ ಆದರೆ—ಗಂಡನ್ನ ಮಾತ್ರ ಭಾರಿ ಹೆದರಿಸೋಳು. ನಡುಗಿ ನಡುಗಿ ಬಡವಾಗಿ ಗೂನು ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದ್ದ ಆ ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪ. ಆಕೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದರೆ ಅಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಮಂಕಾಗೋರು ತಿರಸ್ತಾರು.”

“ಹೆಂಡ್ತಿ ಗಂಡಂಗೆ ಹೊಡೆಯೋದೆ ?”

“ಆದರಲ್ಲೇನಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ—ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನೋರು ಎಲ್ಲಾ ಗುಮಾಸ್ತೆಗಳ ಹತ್ತಿರ ಏಟು ತಿಂದೇಂತ ಹೇಳ್ತೋರು—ನಾವುಗಳು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋಲ್ಲ....ಆಲ್ವೇ...”

“ಗುಟ್ಟಾಗಿ... ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ರೇಗಿ ಹೆಂಡ್ತಿ ಏಟು ಕೊಟ್ಟೆ ಅದೂ ಒಂದು ತರಹ ಚೆನ್ನಾಗೇ ಇರುತ್ತೆ ಆಲ್ವೇನಿ....”

“ನಾನೂ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳೋಣಾಂತ್ಲೆ ಇದ್ದೆ .. ಆದರೆ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಬಹಳ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಹೇಳ್ತೊಳ್ಳೊಕ್ಕೂ ಆಗದ ಒಳಗೇ ಸಂಕಟ ಪಡಸ್ತಾರೆ....”

“ನಮ್ಮನೆಯವರೂ ಅಷ್ಟೆ ಕಣ್ಣೆ ದಫೆದಾರ್ರೆ—ಅವರುಗಳು ಬರೀ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಮುಸು ಮುಸು ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ಒಳಗುದಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಸತಾಯಿಸ್ತಾರೆ....”

“ಅಯ್ಯೋ ಯಾಕೆ ಹೇಳ್ತೀರ ಆದರೆ ಗೋಳು—ಈ ಹೆಂಗಸರುಗಳ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಸಾಕು ಈ ಒದೆಯೂ ಸಾಕು....”

“ದಫೆದಾರ್ರೆ....ಹಾಗಾದ್ರೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನೋರು—ಎಲ್ಲಿಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡೋದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಯಜಮಾನ್ರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದದು ನ್ಯಾಯವೇ?”

“ಅಲ್ಲ ಅನ್ಯಾಯ... ಆದರೆ ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನೋರು ನ್ಯಾಯಾಂತ ಒಪ್ಪೊಂಡಿ ರೋವಾಗ ಅನ್ಯಾಯಾನೋಕೆ ನಾವಾರು?” “ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಜೀವ—ಕೈ ಹಿಡಿದ ಗಂಡನ್ನ ಅವರು ಸಿರಸ್ತೆದಾರ್ರೂ ಅನ್ನೊದನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೆ ಹೀಗೆ ಸತಾಯಿ ಸಿದ್ದು ಗಂಡು ಜಾತೀಗೇ ಅಪಮಾನ....”

“ಹಾಗಾದರೇ ನಮಗೆ ಅವಮಾನ ಆಗ್ತಾ ಇಲ್ವೆ? ನಮ್ಮಗಳ ಹೆಂಡಂದ್ರಿಂದ!”

ಈ ಅವಮಾನದಲ್ಲೂ ಹಿತವಿರತ್ತೆಕಣ್ಣೇ”

“ಹೌದು ಹೌದು ಹಿತವಾದ ಅವಮಾನ”

“ಹಹ್ ಹಹ್....ಹಾಗಾದ್ರೆ ವೆಂಕಟನರಸಪ್ಪನವರದೂ ಸರಿ—ತಿರಸ್ತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನದೂ ಸರಿ....”

“ಕೋಳೀಕುಕ್ಕ ಜಿಂದಾಬಾದ್....”

“ಬಾರೋಲೆ ಫಕೀರ....ಎಹ್ಚು ಹೊತ್ತೊ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಪಕೋಡ ತರೋದು—ಕೂಡಿ, ಈ ಕಲ್ ಬೆಂಚಮೇಲೆ....ತಿನ್ನಿ ಪಕೋಡ... ಫಕೀರಾ ಆ ಹೋಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ದಫೆದಾರ್ರಿಗೆ—ಎರಡು ತಿಳಿ ಕಾಫಿ ಹೇಳು....”

“ಅಪ್ಪಣೆ ಸಾರ್....”

—ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್

ಸ್ವರ್ಧ ೧ ಕ್ಕೆ ೩ ರೂಪಾಯಿ ಕಸಿದವರ ಉತ್ತರ

ನೆಹರೂರ ಉತ್ತರ

ಸಂಪಾದಕರೇ,

ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆ-೨ನೇ ತಾರೀಖು ನನ್ನ ಕೈ ಸೇರಿತು. ೨೯ನೆಯ ಪುಟ ಮಗುಚಿ-ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಜುಳು ಜುಳು ಹರಿಯಿತು. ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ೭ನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಶನಿವಾರ ಕುಲುಕಣವೆಯ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಲಗಿದ್ದೆ.

೮ ನೆಯ ತಾರೀಖು ಭಾನುವಾರ, ನಾನು ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದಲೇ ಕೊಂಡು ಒಯ್ದ ಒಂದು ಸೇಬು ಹಣ್ಣನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಲು ಮೊಸರನ್ನು (ಸ್ವಾಮಿ, ಕುಲುಕಣವೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು, ಅಂತೀರಿ.) ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೆಹರು ವಾಕಿಂಗ್ ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತೆ: ಪ್ರಾತಃಕಾಲ. ಪಂಡಿತ ನೆಹರೂ ಸ್ನಾನೀ-ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರೀಭೂತರಾಗಿ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದರು.

ನಾನು ರಾಜಸ್ಥಾನೀ ರೈತನ ವೇಷ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಾನೂ ಮೂಲತಃ ಕುಲುಕಣವೆಯವನೇ, ಎಂದು ಖಾತ್ರಿ-ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಪಂಡಿತ ನೆಹರೂ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಕುಲು ಕುಲು ನಕ್ಕೆ, ಪಂಡಿತ ನೆಹರೂರೂ ಹಾಗೇ ಮಾಡಿದರು. ಸೇಬೂಹಣ್ಣಿನ ಕೈಯನ್ನೂ, ಮೊಸರಿನ ಬಟ್ಟೆಲದ ಕೈಯನ್ನೂ ಮುಂಸೆ ಚಾಚಿದೆ. ಪಂಡಿತ ನೆಹರೂ ಎಂಥ ಮುದ್ದುಮಣಿ, ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ! ಎರಡನ್ನೂ ಗಬಕ್ಕನೆ ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡರು. ಗಟಗಟಾ ಮೊಸರು ಕುಡಿದರು. ಮೇಲೆ ಸೇಬೂ ಹಣ್ಣು ತಿಂದರು. ನಾನು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನೀ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ತಾನೀ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಾಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೆ.

ಆ ಮಾತು, ಈ ಮಾತು ಅಡುತ್ತ ನಾನು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ಕೊರವಂಜಿಯ ೨೯ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ನೆಹರೂಗೆ ಹಾಕಿದೆ. ಪಂಡಿತ ನೆಹರೂ ಒಂದು ತಾಸು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಮಿನಿಟುಗಳವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ನಡುವಿ ಬೆರಳನ್ನು ಹಣೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಯನ್ನು ಬಲುಮೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಹೋಗುವಾಗ ನೆಹರೂ ನನ್ನ ಕಿವಿ ಬಳಿ ಬಂದು “ನಾಳೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಇಂದಿರಾಗೆ ತಿಳಿಸ ಬೇಡ” ಎಂದರು.

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಬರಲಿ ?” ಎಂದೆ.

“ನೀನು ಬರುವುದು ಬೇಡ. ಇಂದಿರಾಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ನಕ್ಕಾಳು. ನಾನೇ ವಾಕಿಂಗ್ ನೆವ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ಅದೇನು ಅಪ್ಪಯ್ಯಾ ?” ಇಂದಿರಾ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಪಾಪ, ಇವನು ಇಲ್ಲಿಯ ರೈತ; ಎಷ್ಟು ಬಡವ, ಆದರೂ ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವ!” ನೆಹರು ಮರುಗಿದರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಮರುಗಿದರು.

ಮರುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ನಾನು ಬರಿಗೈಯಿಂದಲೇ ನೆಹರೂರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದೆ. ಇಂದು ಅವರ ಚಿತ್ತ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ೧ ತಾಸು ೨೫ ಮಿನೀಟುಗಳವರೆಗೆ ಕುವೆಂಪು ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ತಾಳಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಹೋಗುವಾಗ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ತೆರನಾಗಿ ನೋಡಿ “ನಾಳೆ ಹೇಳುವೆ” ಎಂಬಭಾವವನ್ನು ಮುಖದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ, ಅಂದರೆ ೧೦ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಂದು ನಾನು ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೆಹರೂರ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನೆಹರು ಮೈದೋರಲಿಲ್ಲ. ನಾನೇ ಅವರ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಅದು ಬರಿದಾಗಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಜವಾನ ನನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಿ ಅವನು “ಅವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆನೇ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು” ಎಂದ.

“ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಏಕೆ?” ಎಂದು ನಾನು ವಿಸ್ಮಯಿಸಿದೆ.

“ನಿನಗೇನು ಗೊತ್ತೋ ಹಳ್ಳಿಗಮಾರಾ ? ಪಂಡಿತಜೀಯವರು ದಿಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಿ ಎಂಥ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಎಂದರೆ.....ನಿನಗೇನು ತಿಳಿದಾವು ಅವೆಲ್ಲಾ !”

ನಾನು ಅವನೆದುರು ‘ಹುಂ’ ಎಂದೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ “ಪಾಪ” ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

—ಅರವಿಂದ ರಾಜಪುರೋಹಿತ

— ತುರುಬು ಸಾಮುದ್ರಿಕ —

ಜಾತಕ ನೋಡಿ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಕೈ ನೋಡಿ ನಿಮ್ಮ ಅವಲಕ್ಷಣ ಜೀವನವನ್ನು ಹೇಳುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂಗಾಲು ರೇಖೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮನುಷ್ಯಗಳ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವವರೂ ಇದ್ದರಂತೆ,

ಆದರೆ ಈಗೀಗ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕೂದಲ ಶೃಂಗಾರ ನೋಡಿ ಅವರ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ತುರುಬು ಸಾಮುದ್ರಿಕರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೊನ್ನೆ ಅಂತ ಹವನ ಪರಿಚಯವಾದಾಗ ಆತ ತನ್ನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲದ ವಿಷಯ ಹೇಳ ಹೊರಟು ಈ ರೀತಿ ಅಂದ.

“ನೋಡಿ, ರಾಶಿ. ಈ ವಾಲೇಗರಿ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ನಾರಡಮುನಿಗಳು ಖ್ಯಾತನನ್ನೆಡೆಗೆ ತಲೆಶೃಂಗಾರದ ಮರ್ಮವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಕೂದಲು ಕಟ್ಟಿದರೆ, ಆಗ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸುಕೂಡ ಈ ರೀತಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಸಚಿತ್ರವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ ಎಂದು ವಾಲೇಗರಿ ಸಂಪುಟಬಿಚ್ಚಿ ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಓದಿ, ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ವಿಶದೀಕರಿಸಿದ.

ಆದೇನೆಂತೆಂಬೆನೆ

೧) ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ದುಂಡು ದುಂಡಗೆ ಚಪ್ಪಟೆ ದಂಡೆಯಂತೆ ತುರುಬು ಕಟ್ಟಿದಾಕೆಯು, ಉಂಡಾಡಿ ಗಂಡನನ್ನು ಕೂಡ, ಗುಂಡೆದೆಯಿಂದ ಎದುರುಗೊಂಡು ತನ್ನ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಈಕೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೆರಗನ್ನು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಸದಾ ಕಾದಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ.

ಈಕೆಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಹೂವುಗಳು ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಸಂಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ ಇಷ್ಟರಾಗ, ಕಲಹಲಪ್ರಿಯ, ತಾಳ, ಅದಿತಾಳ ಇಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯ ನವ್ಯ, ರುಚಿ ಮೆದುಳು ತಟ್ಟುವ ಖಾರ.

೨) ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಜಡೆಹಾಕಿ ನಂತರ ದುಂಡು ಹೆರಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಹೆರಳಮೇಲೆ, ಅಷ್ಟೇ ಭಾರವಾದ ಹೂಸರವನ್ನು ಹೊರಿಕೊಂಡಿರುವಾಕೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೂ ಮೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ತೀವ್ರ ಆಶೆಯಿರುವ ಮಧ್ಯವಯಸ್ಸಿನ ತಂಬು ದೇಹದವಳು ಮರ್ಯಾದೆ ಗಾರವ

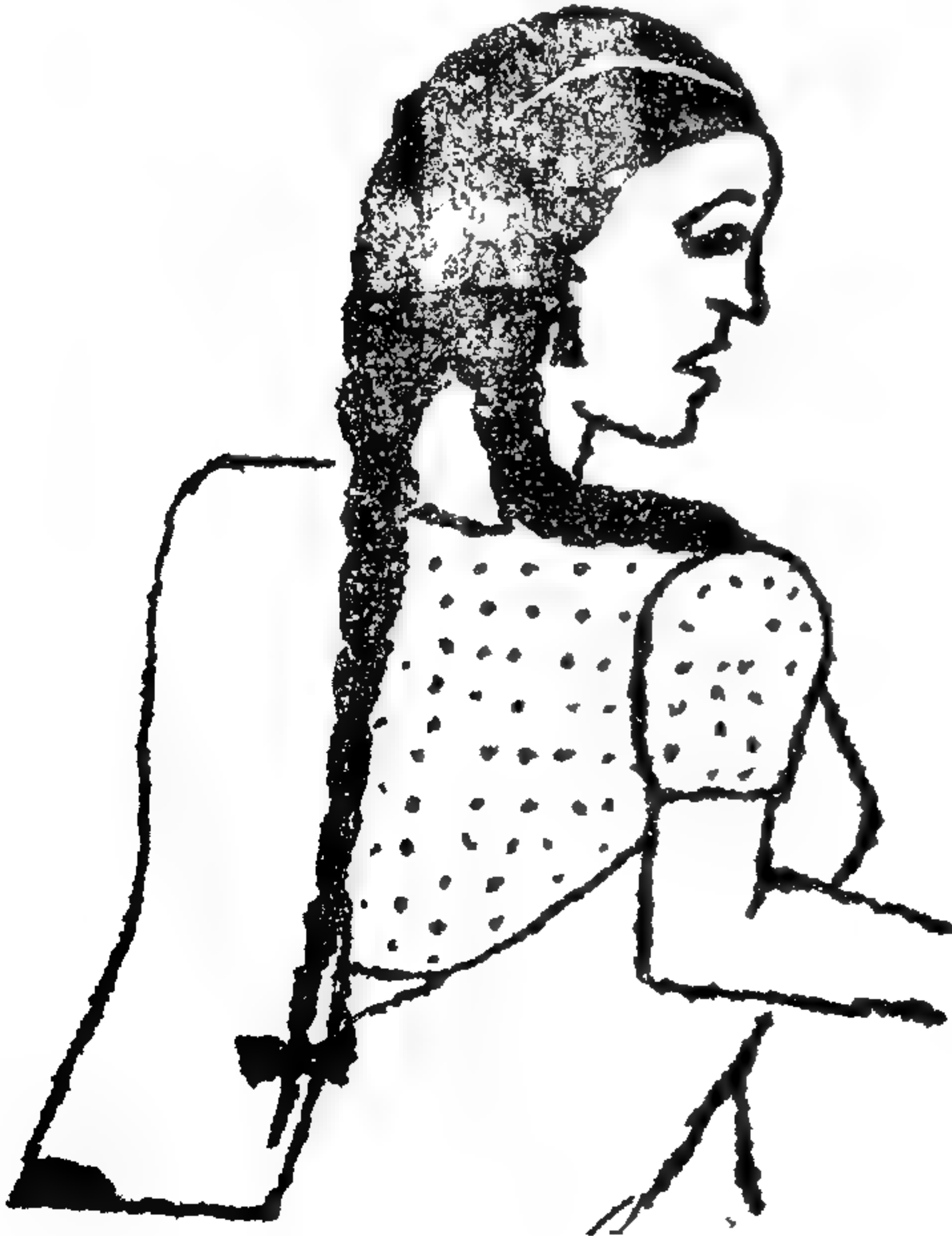
ಎರಡೂ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ದೊರೆಯಲೆಂದು ಜಡೆಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಹಾಗೂ ಮುದಿ
ಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಚಂಚಲ ಕಣ್ಣಿನ ಗಂಡನನ್ನು ವಶೀಕರಣಮಾಡಲು, ತನ್ನ ದಾಗಿರಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳಲು ಈಕೆಯು ಹೂಡುವ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದು.

ಈಕೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯ
ವಾಗಿ ಸೆರಗಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾಳೆ.
ಆದರೂ ಹಟೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿ
ರುತ್ತಾಳೆ.

ಇಷ್ಟ ಹೂ ವು ಗ ಳು.
ಶಾವಂತಿಗೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆ,
ಇಷ್ಟರಾಗ, ಮದನ ಕುತೂ
ಹಲಿ, ತಾಳ, ಮಿಶ್ರಚಾವು,
ಇಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯ, ಪುರಂಧರ,
ರುಚಿ. ಕರಿದಿದ್ದು.

೩) ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಇಜ್ಜೆಡೆಯಾಗಿ ಹೆಣೆದು, ಬೈತಲೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಪ
ಸ್ವಲ್ಪ ವಾರೆಮಾಡಿ, ಕೂದಲ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡುವಾಕೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಡು
ಬಡವೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಇಜ್ಜೋಡಿ ಜಡೆ. ಮುಂದಾಗಬಹುದಾದ ಸಂತಾನ ಸಂಖ್ಯೆಯ
ಮುನ್ನೂಚನೆಯೇ ಜಡೆ.

ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕು
ವಂತಾದರೂ ಜಡೆಗೆ ಮಣ್ಣು
ತಾಕಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೆಮ್ಮೆಪಡು
ವಾಕೆ. ಈಕೆಯ ಶೃಂಗಾರ
ಮನೆಯಾತನನ್ನು | ಮೆಚ್ಚಿಸಲಿ
ಕೈಲವೇ ಅಲ್ಲ! ಮನೆಯಾತ
ನನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೇ ಇಲ್ಲ
ಬಡತನದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚಿಸ
ಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವೇನು
ಬಂದಿತು! ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ
ಬದಲಿಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕೆ ಏನೂ
ಅಭಾವವಿಲ್ಲವಲ್ಲ.

ಸೆರಗಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂ
ತ್ರ್ಯವುಂಟು. ಬೆಡಗಿಗೆ ಕಂಗಳಿ
ರುತ್ತವೆ.

ಇಷ್ಟರಾಗ ಆಠಾಣೆ, ತಾಳ, ಅಟತಾಳ,

ಇಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ. ೨ ನೀನಾ ನೋಟೀಸು, ರುಚಿ. ಹುರಿದಿದ್ದು.

ಇಷ್ಟ ಹೂವು ರೋಜಾ, ಸುಗಂಧರಾಜ.

೪) ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಬಾಚಿ ನುಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ತಲೆಯ ಪುಗಡೆಗೆ ಒಂದು ರಿಬ್ಬನ್ ಕಟ್ಟಿ, ಕೂದಲೆಲ್ಲವೂ ಜಲಪಾತದಂತೆ, ಕುದುರೆಯ ಬಾಲದಂತೆ, ಬೀಳ್ಬಿಡುವ ಶೃಂಗಾರವು ಹಯಹಿಂದಾರಿಯರ ಲಕ್ಷಣ. ಈ ನವ್ಯ ಹೆಂಗಳು ಕನೆಯುವಂತೆಯೇ ಕಿಲಕಿಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುದುರೆಯಂತೆಯೇ ಬೆಳೆ ದಿರುತ್ತಾರೆ. ಎದ್ದು ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಒದ್ದ ಹಾಗೇ ಇರುತ್ತೆ. ಒಲಿದು ವೈಯಾರಿ ಸಿದಾಗ ಭೌಳಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದಂತೆಯೇನೆ.

ಹೊದ್ದಿದ ಸೆರಗು ಜೀನಿನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟದ ಹೂವು ಕಾಡುಮಲ್ಲಿಗೆ, ಬೋಗನ್‌ವಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟರಾಗ ಮೌಲ್‌ಖಾಸ್ತ, ತಾಳ ರುಂವು ಇಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಳ್ಳನಕತೆಗಳು ರುಚಿ ಹುರುಳಿಸಾರು.

ಈ ರೀತಿ ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯ ರೋಮಾಂಶೃಂಗಾರದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬೃಹನ್ನಡೆಗೆ ನಾರದಮಹಾಮುನಿಗಳು ಬೋಧಿಸಿದ್ದರು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲಿತೇ ಬೃಹನ್ನಡೆಯು ವಿರಾಟರಾಯನ ಅಂತಃಪುರದವರಲ್ಲಿ ಬಲು ಬೇಕಾದವನಾಗಿದ್ದನು. ಇವುಗಳನ್ನು ಓದಿದವನಿಗೆ ಇಹಪರದಲ್ಲಿಕೂಡ ಸತ್ಕೃತಿ ಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

—ಪ್ರಸಾದ್

INSOTEX

MYSORE ROAD, BANGALORE

MANUFACTURERS OF OIL DRESSED FABRIC,
YELLOW AND BLACK VARNISHED CAMBRICS,
VARNISHED PAPER AND OTHER
COATED FABRICS.

USED IN THE MANUFACTURE OF CABLES,
ELECTRIC MOTORS AND TRANSFORMERS, RADIO
AND TELEPHONE COMPONENTS, ETC., AND IN
THE REPAIRS AND MAINTENANCE OF ELECTRICAL
MACHINERY AND INSTALLATIONS.

Suppliers to;

INDIAN CABLE CO., LTD.,
NATIONAL INSULATED CABLE CO. OF INDIA, LTD.
ETC.

A NEW INDIAN INDUSTRY

Koravanji, July 1958

VITOFERRIN

HYSONE INDUSTRIAL & TESTING LABORATORY LTD MALLSWAHAM BANGALORE

ವೈಟೋಫೆರಿನ್

(ಆಧುನಿಕ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕ ಟಾನಿಕ್)

ಇದರಲ್ಲಿ “ಎ” “ಬಿ” ಮತ್ತು “ಡಿ” ಎಂಬ ವೈಟಮಿನ್ನುಗಳೂ, ಐರನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮುಂತಾದ ಲೋಹ ವಿಶೇಷಗಳೂ, ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ತಾಮ್ರವೂ, ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಟಾಸಾರ್, ಜೀನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಒಂದು ಅಮೃತಪಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಹಶಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲ ಔಷಧಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಇದೆ. ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಎದ್ದವರಿಗೂ, ಬಸುರಿ ಚಾಣಂತಿಯರ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯಕ್ಕೂ ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಔಷಧ. ಸೇವಿಸಲು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

ತಯಾರಕರು:

ದಿ ಮೈಸೂರು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಿಂಗ್
ಲ್ಯಾಬೋರಟರಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್,
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ - - - ಬೆಂಗಳೂರು 3.

ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ್

ವ್ಯವಸಾಯ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವಿಧವಿಧ
ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ

- ★ ಪಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಪು ಸೆಟ್ಟುಗಳು
- ★ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮೋಟಾರುಗಳು
- ★ ಡೀಜೆಲ್ ಆಯಿಲ್ ಎಂಜಿನ್‌ಗಳು
- ★ ವೇಗಿಲುಗಳು
- ★ ಕಬ್ಬಿನ ಗಾಣಗಳು
- ★ ಡಿಕಾರ್ಟೆಕೇಟರುಗಳು
- ★ ಸ್ಲಾಯ್ಸ್ ಮತ್ತು ರಿಫ್ಲೆಕ್ಸ್ ವಾಲ್ವ್‌ಗಳು

ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಹೆಸರು ಪಡೆದಿವೆ.

ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ್ ಬ್ರದರ್ಸ್ ಲಿ.,

ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹರಾಜ ರಸ್ತೆ,

ಪೋಸ್ಟ್ ಬಾಕ್ಸ್ ೬೦೬, : : ಬೆಂಗಳೂರು-೨